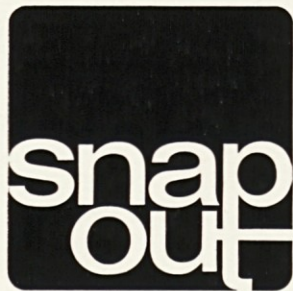

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

tiskarna
jože
moškrič

ljubljana
kajuhova 55
telefon 41 322

tiskarna jože moškrič

61000 ljubljana, kajuhova 55
telefon (061) 41 322

oddelek za sodobno pisarniško poslovanje

izdeluje kopirne obrazce SNAP-OUT,
ki zagotavljajo boljšo organizacijo
poslovanja v uradih, bankah,
zavarovalnicah, uslužnostnih
podjetjih, industriji, trgovini,
bolnišnicah, prevozništvu in drugod

tiskarna

tisk vseh vrst tiskovin, katalogov,
časopisov, revij in knjig

klišarna

izdelava vseh vrst eno- in večbarvnih
klišejev

knjigoveznica

vezava preprosto in luksuzno
opremljenih del

štampljarna

izdelava vseh vrst žigov, pečatov
in knjigoveških črk

tiskarna
klišarna
knjigoveznica
štampljarna

tiskarna
jože
moškrič

ljubljana
kajuhova 55
telefon 41 322

LOVSKE DRUŽINE in druge lovske organizacije

Že je čas, da mislite na nabavo
žive divjadi.

Če se odločite pravočasno, vam
naročeno količino
pravočasno dobavimo.

V letu 1978 vam nudimo:

- fazane, stare 8 tednov, po 50 din
- mlade race mlakarice,
stare 7 tednov, po
45 din

Cene so orientacijske, franco Beltinci.

Tistim ki bodo divjad naročili šele v juniju ali pozneje, ne moremo jamčiti
za dobavo.

Vse lovske organizacije, ki so, oziroma bodo zainteresirane za odrasle fazane
spomladi 1979, naj nam svoje želje sporočijo že letos jeseni. Le tako jim
bomo lahko dobavili kakršnokoli količino fazanov v spolnem razmerju, ki ga
bodo želeli.

Race in fazane lahko prevzamete osebno, ali pa se dogovorimo za dostavo
večje količine z našim kamionom.

ZAVOD ZA GOJITEV DIVJADI »FAZAN«

69231 Beltinci — Telefon (069) 71 016 ali 71 017

K SLIKI NA NASLOVNI STRANI

MLAKARICE NA BLEJSKEM JEZERU, avtor fotografije je akademski slikar
PETER ADAMIČ, član Lovske družine Škofja Loka.

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč uvršča
k divjadi 25 vrst rac, labodov, gosi in žagaric (Anatidae). Družina Anatidae
je iz reda plojkokljuni — Anseriformes.

V Slovenskem lovskem priročniku pa je iz družine Anatidae oziroma iz reda
plojkokljuni navedenih kot divjad le 20 vrst rac, labodov, gosi in žagaric.

Izmed vseh 25 oziroma 20 vrst so lovne le 4, vse druge so popolnoma in
vse leto zaščitene. Lov je dovoljen na: veliko raco ali mlakarico, kreheljca
in regeljca (od 15. 8. do 15. 1.) ter na njivsko gos (od 1. 9. do 15. 1.).

Plojkokljuni — ime je od tod, ker imajo ob robovih kljuna zobce ali plojke,
skozi katere precejajo vodo in izžemajo hrano. Kljun imajo približno tako
dolga kakor glavo. Na sprednjem koncu zgornje polovice kljuna imajo roženo
odebelitev, podobno nohtu. Srednje tri prste povezuje plavna kožica.
Trtična žleza izloča masten izloček, s katerim si ptice mažejo perje.
Gnezdiijo neposredno ob vodi ali na vodi. Žive pretežno na severni ze-
meljski polobli, na zimo pa se selijo na jug. So dobri letalci. Pri letu ravno
iztegnejo vrat in glavo.

Race se golijo dvakrat letno. Žive v enoženski zvezi, ki traja le eno valilno
dobo. Racak se za zarod ne meni, mlade račke vodi le raca.

V Sloveniji gnezdiita dejansko le mlakarica in regeljc. Sicer pa mlakarica
živi v Evropi, severovzhodni Afriki, srednji in severni Aziji ter Severni
Ameriki. Mlakarica je zarodnica vseh evropskih udomačenih račjih vrst.

Lovci, pošljite podatke o racah!

Lov na divje race je sredi januarja pri kraju. Kdo izmed vas je gotovo uplenil
tudi raco z obročkom na nogi.

Podatke o uplenjenih obročkanih racah pošljite: Lovski zvezi Slovenije, Župan-
čičeva 9 — poštni predal 505, 61001 Ljubljana.

V poročilu navedite: datum odstrela, kraj odstrela, spol race in številko ozi-
roma število ter druge oznake na obročku.

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LX., št. 12
marec — sušec 1978

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.

Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Izdajateljski svet:

Tone Svetina, predsednik,
Franjo Bulc, Janez Černač,
Janez Gregori, Gregor Kersnik,
Slavko Korbar, Slavko Kovač,
Franc Poredoš, Anton Simonič,
Peter Soklič, Marijan Šebenik,
Henrik Vadnov.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, urednik in
odgovorni urednik,
Anton Simonič, Henrik Vadnov,
Stane Valentinčič.
Pomočnik urednika: Janko Perat.
LOVEC izide praviloma vsak mesec.
Prva številka letnika izide
v začetku lovskega leta, v aprilu.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72,
oproščeno prometnega davka.
Ta številka je izšla v 18 800 izvodih.
Letni prispevek zvez lovskega društva
Lovske zveze Slovenije, v katerem
je vračunana tudi naročnina
za glasilo Lovec, je po članu 185 din.
Za druge naročnike je letna naročnina
200 din, za inozemstvo 300 din.
Posamezna številka 14 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.
Odpovedi med letom ne upoštevamo.
Vse gradivo za objavo
pošiljajte Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana. Telefon (061) 21-245
in 21-819. Nenaročenih rokopisov
in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 40 din, od 15 do 25 besed
60 din, od 25 do 30 besed 80 din.
Za vsako nadaljnjo besedo 5 din.
Za člane lovske organizacije
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Za oglašanje obrtnih in drugih storitev
ali uslug v malih oglasih velja
dvojna cena. Male oglase je treba
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije:
50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Blaž Krže	432	V pričakovanju izvršilnih predpisov zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (5. seja skupščine LZS)
Alojz Mertelj	435	Gamsje garje se širijo
Branko Galjot	437	Gamsje garje že v lovišču LD Jesenice
Lojze Černe	438	Vlaganje fazanov — gojitveni ukrep
Ljuban Zadnik	441	Metode šolanja ptičarja in šarivca — III.
Matevž Hace	444	Srečanja z medvedi
Iz jugoslovanskih republik in pokrajin:	446	Jubilej hrvatske lovske revije Lovački vjesnik — France Cvenkel
Lovska kinologija:	450	Plan kinoloških prireditev za leto 1978
	452	Naši najboljši v Avstriji na tekmih po krvnem sledu — J. Vester
	453	Preizkušnja jamarjev ZLD Maribor — I. Caf
	454	Republiška uporabnostna tekma brak-jazbečarjev uspešno za nami — I. Udovič
Jubilanti:	455	
Lovska organizacija:	455	26. medpokrajinska lovska konferenca v Vidmu — V. V.
	456	Vzorna brakada na Dolenjskem — Fr. Pirkovič
	456	Lovska družina Medvode je slavila — D. Oblak
	457	Zakaj pritožba na ustavno sodišče — A. Kranjc
	458	Srečanje treh LD — I. Lazar
	459	LD šentvid pri Stični — L. G.
V spomin:	460	Dr. Slavko Zore
Lovski oprtnik:	461	Še o gamsih na avstrijskem Štajerskem in Tirolskem — M. Lamprecht

V pričakovanju izvršilnih predpisov zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč

5. seja skupščine Lovske zveze Slovenije

V Ljubljani so se 11. februarja sestali delegati zvez lovskih družin (ZLD) na 5. seji skupščine Lovske zveze Slovenije (LZS).

Za sedanje obdobje lovstva v Sloveniji je najznačilnejše dvoje: pridobivanje prvih izkušenj in rezultatov delovanja v pogojih zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč in priprave za vključevanje izvršilnih predpisov tega zakona, ki jih pričakujemo v marcu 1978. Takoj po sprejemu izvršilnih predpisov bo LZS, to je bil eden izmed dogovorov delegatov, sklicala posvetovanje s predsedniki izvršnih odborov ZLD, na katerem bodo sprejeli program in način uresničevanja aktualnih nalog izvršilnih predpisov.

Kolikor bi 5. seja skupščine ocenjevali z vidiki razvijanja delegatskih razmerij v lovski organizaciji, potem je nedvomno potrebno ugotoviti, da bo te odnose zlasti na nekaterih področjih potrebno razvijati bolj zavzeto in poglobljeno, če hočemo, da bo dejavnost LZS v resnici to, kar od nje lovske družine (LD) in ZLD pričakujejo. Le tako bo

zagotovljeno uresničevanje skupnih in usklajenih interesov vseh lovskih organizacij.

Samoupravni sporazum: Lovska zveza Slovenije — Skupnost OZD za varstvo, gojitev divjadi, lov in ribolov

Iz 63. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč izhaja, da LZS, kot združenje zvez lovskih družin oz. lovskih družin, in Skupnost OZD, kot predstavnik združenega dela s področja lovstva, s posebnim samoupravnim sporazumom uresničujeta skupne interese, usklajata politiko lovstva v Sloveniji in se dogovarjata o financiranju nekaterih skupnih programov.

Osnutek tega sporazuma je bil sprejet po najširši razpravi že na seji skupščine LZS, marca 1977. Na podlagi sklepov te seje je bil oblikovan predlog, tudi s prispevno stopnjo združevanja sredstev v republiški sklad za intervencijske odškodnine za škodo od divjadi. To

pionirsko delo je v tem času vodila skupna komisija, ki je z ozirom na različnost interesov pa tudi pogojev gospodarjenja uspela oblikovati usklajena stališča. Skupnost OZD pa je, le nekaj dni pred 5. sejo skupščine, svoje stališče spremenila; njeni argumenti pa temeljijo na drugačnih pogojih gospodarjenja in intenzivnosti vlaganja v loviščih OZD, ki so obremenjene z vrsto drugih družbenih obveznosti. S tem je bila skupščina LZS prisiljena ponovno odložiti sklepanje, kljub temu da je usklajevalni postopek potekal že skoraj celo leto 1977 in da je ta sporazum v bistvu zakonska obveznost.

Lovska kinologija

Skupščina se je dotaknila tudi nekaterih perečih in nerešenih vprašanj v lovski kinologiji, kjer se soočamo s številnimi slabostmi, katerih posledica sta tudi njena splošna stagnacija in nazadovanje. Zaradi uresničevanja določil zakona in tudi iz širših ekonomskih ter etičnih potreb je lovška kinologija predvsem interes lovske organizacije; lotiti se ustreznih rešitev je torej prvenstvena naloga. Ugotovljeno je bilo, da LZS še nima proučenega, dovolj jasnega koncepta. Predlagana organizacijska shema s strani Kinološke zveze Slovenije pa ne zagotavlja vsebinsko in finančno samostojne opredelitve lovske kinologije. Zato bo posebna komisija, ki jo bo imenoval izvršni odbor LZS po teritorialnem načelu, in katere predsednik je Franjo Ledinek, za naslednjo sejo skupščine LZS pripravila gradivo »Aktualne naloge lovskih organizacij za razvoj lovske kinologije«.

Samoupravni sporazum med Lovsko zvezo Slovenije in Fotokino klubom Diana

Sprejet je bil samoupravni sporazum med LZS in Fotokino klubom Diana (FKKD). Sem vsekakor kaže

V dolgih, urnih skokih čez nedotaknjeno belino

Foto A. Tratnik

Lovsko pravično je: vzeti na muho najmanjšega! Sicer utegne pasti breja ali vodeča svinja!

Foto J. Černač

pritegniti še OZD s področja lovstva glede medsebojnih obveznosti pri vključevanju in razširjanju »foto lova«. Po sedanjih ocenah je vključevanje občanov, ki se želijo ukvarjati z lovsko fotografijo, v lovske družine vsaj zaenkrat sicer omejeno le na posamične primere, toda to možnost je vsekakor potrebno zagotoviti. S tem se pojavlja kategorija članov LD »brez obveznosti za izvajanje lova«, ki pa bodo morali prav tako opraviti pripravništvo kakor tudi lovski izpit, da bodo polnopravni člani LD. Usklajeno delovanje lovske organizacije s programi FKKD je vsekakor v obojestranskem interesu.

Dogovor o uskladitvi lovnih dob ob meji s SR Hrvatsko

Predlog dogovora so z vso pozornostjo obravnavale in podprle zlasti obmejne lovske organizacije. Neusklajenost dosedanjih lovnih dob je škodovala dobrim sosedskim odnosom, še zlasti pa gojitvi divjadi. Zaradi posebnosti nekaterih lovišč v Sloveniji je bilo sklenjeno, da se v sporazumu upošteva lovna doba na košuto oz. teleta in srno ter mladiče, ki velja v Sloveniji, ter

nadalje, da se mejni pas za parkljasno divjad od predlaganih 500 m razširi na 1000 m. Končno je potrebno v sporazum vključiti tudi lovske organizacije združenega dela v obeh republikah.

Dogovor bomo objavili, ko ga sprejmejo še Lovska zveza Hrvatske in lovske OZD.

Sodelovanju in odnosom z lovskimi organizacijami na Hrvaškem je na sploh, še zlasti na obmejnem področju, treba nameniti več skrbi kot doslej, saj z ozirom na poročila delegatov ZLD Bele krajine in ZLD Novo mesto s sedanjim stanjem nikakor ne moremo biti zadovoljni. Podobna je bila tudi skupna ugotovitev delegacije Lovske zveze Hrvatske in zastopnikov LZS novembra lani v Ljubljani.

Finančni načrt LZS za leto 1978

Delegati so namenili precej razprave predlogu finančnega načrta organizacije, še zlasti pa predlogu lovskega sklada LZS za leto 1978. Prispevek po članu za LZS v letu 1978 (vključen je tudi prispevek za KZS in LZ Jugoslavije, naročnine za Zlatorogovo knjižnico v tem letu ni) je 180 din, za člane, sprejete v

letu 1978, pa 223 din. Razlika je zaradi tega, ker je del članskega prispevka za lovsko leto 1977/78 vključen kot predplačilo za prvo četrtletje 1978; po novem namreč finančno poslovanje prehaja na koledarsko leto.

Ni odveč omeniti, da je bil v uvodnem delu seje dokončno verificiran sklep o obvezni naročnini na Zlatorogovo knjižnico; postopek je bil v smislu sklepov 4. seje skupščine izpeljan tudi s pozivom vsem lovskim družinam prek LOVCA. Za prispevek 100 din, ki je bil vključen v obveznosti za lov. leto 1977/78, so člani že prejeli knjigo ZELENE STEČINE, knjigo GAMS, ki pa bo z manjšo zamudo izšla letos, pa še prejmejo. Sicer pa bo o nadaljnjem programu in usmeritvah Zlatorogove knjižnice razpravljala skupščina na naslednji seji, pred tem pa tudi vse lovske družine.

Za zbiranje sredstev v sklad LZS je bil sprejet predlog, po katerem se v letu 1978 zbira 6,66 % od »korigiranega prihodka« lovskih družin od gospodarjenja v lov. letu 76/77. Korigirani prihodek je celoten prihodek gospodarjenja z odbitkom salda oz. ostanka dohodka prejšnjega leta, stroškov za nabavo žive divjadi, odškodnin za škodo od div-

Pozimi v sončnem vremenu veverica rada zapusti svoje gnezdo Foto S. Oblak

jadi in stroškov za gojitveno-čuvajsko službo. Po mnenju finančno-ekonomskega sveta LZS je tak sistem stvaren in izhaja iz naših družbenoekonomskih normativov. Seveda pa ne sme biti več dvoma v dosledno uresničevanje načela, da se uplenjena divjad pridobi s plačilom po tržni ceni, kar je končno zakonska obveznost.

V primerjavi s finančnim načrtom sklada za leto poprej in ob upoštevanju, da so dohodki gospodarjenja v loviščih v primerjavi z letom 1975/76 narasli z indeksom 141, je delež združenih sredstev za lovski sklad LZS relativno nižji. Dokler ne bo sklenjen samoupravni sporazum s skupnostjo OZD, pa lovske organizacije združenega dela prispevajo v lovski sklad LZS le dogovorjeni znesek.

Skupščina je potrdila tudi poročilo (vsebinsko in finančno) o osrednji proslavi 70-letnice slovenske lovske organizacije, ki je bila tudi izjemen prispevek h krepitvi družbenega ugleda slovenskega lovstva. Posebno priznanje zasluži odbor za pripravo proslave.

Cenik odstrelav in uslug za lovske goste iz tujine

Že v razpravi o finančnem načrtu je bilo načeto vprašanje o lovskem turizmu. Slišati je bilo tudi mnenje,

da lovske organizacije, ki z lovskim turizmom ustvarjajo večji dohodek, ne bi smeli na ta račun obremenjevati. Toda del odstrela, namenjenega za inozemske goste, naj bo v zmernih mejah. Vsekakor je treba odgovorno proučiti smotrnost vlaganj divjadi v ta namen, saj so taka vlaganja pogosto deficitarna in torej ekonomsko neutemeljena; to je bila ena izmed ugotovitev razprave. Skupščina je sprejela minimalni cenik odstrelav in drugih uslug za lovske goste iz tujine, ki je povprečno povečan za 10 %, ob utemeljitvi komisije LZS za lovski turizem, da s tem konkurenčnost ne bo prizadeta, saj je povpraševanje vse večje. Res pa je, da se bo potrebno zlasti pri divjadi nekaterih vrst preusmeriti predvsem na zahodnonemško tržišče in pri tem tesneje sodelovati z ustreznimi službami pri Lovski zvezi Slovenije.

Ostale pomembnejše zadeve

Skupščina je tudi sprejela predložen program smotrov in nalog lovišč, katere upravlja LZS neposredno.

Nadalje je sprejela še pobudo izvršnega odbora LZS, po kateri bodo s posebnim samoupravnim sporazumom opredeljene obveznosti lov-

skih organizacij pri vzdrževanju spomenikov padlim v NOB, ki so v odročnejših predelih lovišč. Znano je, da so nekatere lovske družine tako obveznost že sprejele, pogosto na svojo lastno željo, prav pa je, da bi v sodelovanju z občinskimi skupščinami, organizacijami ZB NOV in krajevnimi skupnostmi to področje družbenega uveljavljanja lovske organizacije razširili na ves slovenski prostor.

Skupščina je razpravljala tudi o pogojih delovanja lovske družine ob uvajanju novih predpisov o finančnem poslovanju. Vsekakor podpira prizadevanja za učinkovitejši nadzor nad uporabo družbenih sredstev, to pa sredstva gospodarjenja v lovske organizacije so. Po drugi strani pa kaže upoštevati, da v lovske družine kakor v drugih društvi to delo opravljajo amaterji, ki po večini nalog po novih predpisih ne bodo mogli uspešno opravljati. Vse druge rešitve pa zahtevajo znatna sredstva. Ugotovljeno je bilo, da SDK v Sloveniji nudi lovske organizacije vso pomoč in letošnje leto ocenjuje predvsem kot dobo prilagajanja novim predpisom. Kljub temu pa se LZS, v okviru Republiške konference SZDL, zavzema za spremembo predpisov o novem finančnem poslovanju in je že sprožila pobudo, da naj bi bilo to poslovanje prilagojeno možnostim in pogojem lovske družine oziroma društev sploh.

Skupščina je končno sestavila delegacijo LZS za konferenco LZ Jugoslavije, ki jo sestavljajo: Lojze Briški, Rado Pehaček, Bojan Škrk, Marko Bulc, Robert Sila, Dušan Dougan, Maks Šteblaj, Ivan Fabjan, Zvone Vidic.

Ob zaključku se je predsednik skupščine ZLD Celje Zvone Vidic izročil posebno priznanje Lojzetu Briškiju in Radu Pehačku. Podelila jima ga je ZLD Celje, ob 30-letnici svojega delovanja, za njun prispevek pri razvoju slovenskega lovstva.

Blaž Krže

Gamsje garje se širijo

Alojz Mertelj, predsednik štaba za preprečevanje gamsjih garij

Gamsje garje so se na naši strani Karavank, vzhodno od tromeje, razširile že v tretje naše lovišče, v lovišče LD Jesenice, na avstrijski strani pa nekaj globlje po Karavankah in sicer nasproti našega lovišča LD Stol. Razširile pa so se že tudi v gojitveno lovišče (GL) Triglav. Prenos bolezni iz lovišča LD Kranjska gora v to gojitveno lovišče je bil možen že v juliju 1976, ko je na Tabrah med loviščemo LD Kranjska gora in GL Triglav prečkal mejo enoleten garjav gams.

Bolezen pušča za seboj pravo opustošenje. V lovišču LD Kr. gora poginjajo zadnji gamsi, morda jih bo do spomladi 1978 ostalo le 10 do 20. Tako stanje bo čez leto dni tudi v sosednjem lovišču LD Dovje.

Navajam podatke za lovišče LD Kr. gora za obdobje od 1. 4. 1976 do 30. 12. 1977. V tem času je poginilo 219 gamsov za garjami in 9 za pljučnico, pri 20 gamsih pa ni znan vzrok pogina zaradi močno razpadlih kadavrov. Skupaj smo našli 248 poginulih gamsov. V istem obdobju pa je bilo odstreljenih 82 pozitivnih (z garjami okuženih) in le 28 negativnih (neokuženih z garjami). Torej je šlo iz lovišča LD Kr. gora vseh gamsov 358 oziroma od 1. septembra 1973 (od izbruha gamsjih garij) do 30. 12. 1977 572, kar je razvidno na diagramu 1.

Na tem diagramu seveda manjkajo nenajdeni poginuli gamsi. In gamsi naših sosedov na avstrijski strani, saj gre za isto populacijo. Razvidno je, da je bilo porušeno spolno razmerje in starostna struktura populacije ter ne nazadnje ravnovesje v življenjskem prostoru. To nam jasno povedo podpoprečna teža gamsov in izredno slabe trofeje, saj je od 572 rogljev le dvoje za srebrno medaljo in petero za bronasto medaljo. Na splošno pa je 70 % gamsov kategorije b.

Lovišče LD Kr. gora meri 5480 ha, od tega je le 3000 ha rajonizirane (ustrezne) površine za gamse. Na tem prostoru je po kriterijih za bo-

nitiranje lovišč po ing. Mirku Šušteršiču možno gojiti v normalnih pogojih 135 gamsov pomladanskega staleža. Stalež je bil na tem prostoru dejansko trikrat prevelik. Močno so iztrebljene tudi lisice, saj jih je bilo v obdobju od 1972/73 do 1974/75 uplenjenih kar 75. V tem času so bile tudi izredno mile zime.

Iz navedenih podatkov je lahko ugotoviti, da je bilo nujno zmanjšanje staleža gamsov, predvsem s ciljem, da se uravnata spolno razmerje in starostna struktura. Samo izravnava spolnega razmerja na 1 : 1 bi zahtevala odstrel 80 koz III. in II. razreda. Tak poseg pa zahteva tudi odstrel mladičev. Diagram 2 potrjuje, da je bolezen posegla najprej po najmanj odpornih in najštevilnejših gamsih v populaciji. Prav ta ugotovitev je vodila štab, da je možno le s takim posegom v prenamnoženo populacijo uspešno zatirati garje.

Odstrel gamsov na Gorenjskem v letih od 1957 do 1972, ki ga prikazuje diagram 3, zanesljivo pove, da je bil tak poseg v populacijo zgrešen. Prav gotovo precej iztrebljene zveri ne bi tako nepravilno izbirale plena, kakor počne to človek, ki mu je na splošno cilj trofeja.

Še huje za populacijo pa je, ker so v glavnem odstreljevali gamse-kozle srednjega razreda v prsku. Padli so kozli, ki jih je narava določila za oplojevanje, da bi nadaljevali vrsto kot najkrepkejši. Tak poseg je pravzaprav privedel do degradacije, to potrjujejo izbruhi kužnih bolezni in pa množični pogini v razredu mladih. Že pri dveh in pol leta starosti so bile dobro razvite koze oplojevalne, gams kozel pa je spolno že zrel v četrtem letu starosti. Zato bi bilo prav, da ga uvrstimo v srednji razred — nosilca populacije. Ta razred se je pokazal tudi najodpornější proti garjam.

Pravilno gojitveno odstreliti je možno le mladiče in enoletne gamse. Samo pri gamsih teh starosti se ne moremo zmotiti, odpade želja po trofeji in zato je izbira telesno šibkih

gamsov tem lažja. Nismo pa v stanju v naravi ugotoviti natančne starosti gamsov od tretjega pa do dvanajstega leta, npr. dobro telesno razvit triletni gams je enak slabše razvitemu petletnemu. Starost ugotavljamo delno po barvi dlake, pri čemer pa lovci dostikrat mlajše kozle rjavkaste barve zamenjajo za starejše kozle. Šele po dvanajstem letu starosti začno gamsi rahlo pojemati na teži in njihova barva dlake pokaže pravo starostno sivo. So pa pri taki starosti še drugi zanesljivi znaki. Marsikaj bomo morali spremeniti pri gojitvi gamsov, če hočemo omogočiti normalen razvoj populacij. Menim, da bo treba uvesti v novembru, v prsku, lovopust na to divjad, saj se v tem času napravi največ napak pri odstrelu. Gams je izrazito dnevna divjad in je nujno, da je ne vznemirjamo v prsku. Namesto v novembru naj bi lov izvajali v januarju, ko bi bilo možno odstreliti oslabiljene stare gamse. V zadnjih letih smo se marsičesa naučili o tej divjadi. Odstrel 12 gamsov na Petelinjeku ob izbruhu garij je opozoril na majhno možnost, da bi to kužno bolezen preživeli še preostali gamsi. Od 12 odstreljenih je bil namreč le eden negativen, brez garij.

V loviščih LD Kr. gora in LD Dovje se je po 1. 4. 1976 okužilo z garjami čez 450 gamsov (odstreljeni in najdeni poginuli). S takim načinom zatiranja bolezni (odstrel samo bolnih in na garjah sumljivih gamsov) pa je dana vsa možnost za prenos garij tudi v Triglavski narodni park. Nastalo je nad 300 tisoč dinarjev družbene škode samo na divjačini (mesu), da ne omenjam vrednosti trofeje. Neprecenljiva škoda pa šele prihaja! Kdaj se bo opomogel stalež gamsov, če za boleznijo ne ostane niti 50 % prvotne številčnosti?

Danes smo prepričani, da je bila največja možnost bolezen zaustaviti v lovišču LD Kr. gora, saj so tukaj vrata v Karavanke in Julijce. Že v

Starost

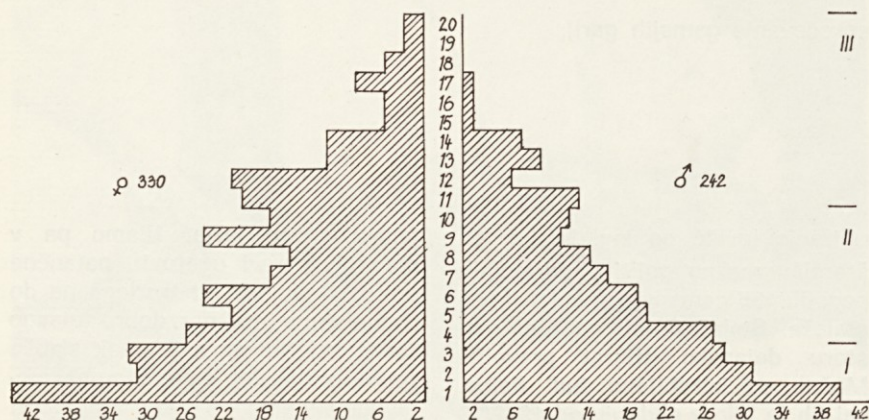

Diagram 1: Odstrel in pogin gamsov v lovišču LD Kr. gora od 1. 9. 1973 do 30. 12. 1977

letu 1973/74 bi morali skupaj z Avstrijci izvesti močno redukcijo gamsov. Če bi takrat stalež znižali na tolikšno število, kakršno je danes, bi bile garje gotovo zaustavljene. Pri 20 gamsih v lovišču s 5480 ha je nemogoče, da bi se bolezen širila. Vprašam se, po kakšni pravični naravni selekciji naj v nekaj letih pogine za gamsjimi garjami 10 000 gamsov v Sloveniji. Ogroženi sta tudi koloniji kozorogov — na Ljubelju in v triglavskega pogorju!

Že nekaj let Avstrijci prihajajo k nam na ocenjevanje trofejev, mi pa

v Avstrijo — da primerjamo ocenjevanje. Tako smo lani na ogledu v Maloščah slišali iz poročila okrajnega mojstra Kauffmana, kako je uspešno zatrl garje gozdar Dieter Schulzer v lovišču Wasserleonburg v Ziljski dolini. Obiskal sem omenjenega gozdarja, 4. 7. 1977. Povedal mi je, da je to lovišče last nemškega državljanca, ki v njem popolnoma samostojno gospodari, tako z gozdom kot z divjadjo. Celotna posest meri 2500 ha, od tega je ca. 1500 do 2000 ha ustrezne površine za gojitev gamsov.

To posest je Nemec prevzel leta

1966. V lovišču je bil pomladanski stalež ca. 220 gamsov v spolnem razmerju 1 : 4—5 v korist koz. Najprej je začel uravnavati spolno razmerje, odstreljeval je 75 % koz in le 25 % kozlov, seveda je moral poseči tudi po mladičih, za kar pa so ga kritizirali avstrijski sosedje-zakupniki. Ko je stalež zmanjšal na 80 do 100 gamsov in spolno razmerje popravil na 1 : 1,5 do 2 v korist koz, so leta 1970/71 prišle v lovišče garje. Že prej in tedaj je še močnejše posegel po mladini, tako da je odstrelil 60 % mladičev in enoletnikov. Zabeležil je le 15 primerov garjavih gamsov; bolezen je prešla lovišče v enem letu. Pri redukciji staleža mu je bil glavni kriterij slabotna in slabo prebarvana žival. Gozdar Schulzer mi je zatrjeval, da so tudi mladiči, po 10 kg težki (iztrebljeni z glavo), vsi za odstrel. Sedaj odstreljuje na 120 pomladanskega staleža 22 gamsov, od teh le do 8 kozlov, 14 pa koz in mladine. Iz teh podatkov vidimo, da je prvotni stalež znižal za 45,4 %.

Tak poseg pa pri nas ni izvedljiv, zaradi dosedanje vzgoje in navade lovcev, kar dokazujejo diagrami. Pri nas bi bilo treba stalež znižati tako, da ne bi presegel 3 gamse na 100 ha rajonizirane površine. Lovce pa je treba prepričati, da je varovanje najmočnejših živali srednjega razreda obeh spolov največ, kar se da pomagati gamski populaciji ob tako nevarni bolezni. Zelo zmotno je mišljenje, da je mladi razred tisti, ki ima največ možnosti, da preživi to kužno bolezen. Poglejmo diagram 1!

V lovišču LD Kr. gora je bilo v 4 letih odstreljenih 35 mladičev, od teh 16 pozitivnih na garje, 19 negativnih (le 3 težji od 10 kg!), 47 mladičev pa smo našli poginulih. Skupno registriranih torej 82 mladičev. Glede na število koz in redukcije staleža do 1. 4. 1976 je bilo v 4 letih poleženih najmanj 440 mladičev, od teh jih je morda danes med živimi le še 8. Kje je osta-

Žalosten konec zaradi garij

Foto A. Mertelj

lih 350 mladičev? Lovišče je skoraj prazno. Sicer pa, kako moreta ostati neokužena mladič in enoletnik, ki sta ponavadi skupaj s kozo, če se okuži koza? Če pogine koza prej kot mladič, se bolezen še bolj širi, kajti mladič in enoletnik si poiščeta varstvo pri drugi kozi. Nasploh pa vemo, da gamsi zaradi medsebojnega socialnega odnosa in varovanja naraščaja (npr. pred orlom) živijo v tropih. Zato se bomo pri redčenju najprej odločili za odstrel mladičev in enoletnikov. Če pa odstrelimo kozo, dejansko izgubimo dva, ker mladič ni sposoben samostojnega življenja. Najvažnejše pri vsem tem pa je, da se koze ne družijo, če jim odvzamemo mladiče, in je tako manjša možnost okužbe. Dejstva nam zgovorno pričajo, kaj so dosegli lovci LD Kr. gora in LD Dovje, ki so zanemarili odstrel v mladem razredu. Naj bo to tudi šola za vse druge!

Na kaj vse se lovci izgovarjamo in opravičujemo večji odstrel kozlov, češ da koze poginjajo ob porodu in da mladičev preveč pobere zima. Sedaj pa, ko je treba zatirati bolezen in zmanjšati prevelik stalež, pa se je pri nas pojavila trditev, da so enoletni gamsi najodpornejši.

Odstrel gamsov v preteklem lovskem letu sta po dogovorjenih smernicah ZLD Gorenjske in štaba za preprečevanje te bolezni pohvalno izvršili le LD Jesenice in LD Stol. V drugih ogroženih loviščih pa se še upirajo poseči po kozah in mladičih. V gojitvenem lovišču Triglav so povečali odstrel in delno že tudi posegajo v razred mladih. Gamsom v Triglavskem narodnem parku grozi z južne strani kužna gamsja slepota, s severne pa še bolj nevarne garje. Za karavanško območje pa ne kaže drugega, kakor skupaj z Avstrijci postaviti tri metre visoko ograjo v ljubeljski kotlini in prek Karavank ter na ta način onemogočiti stik med gamsi na zahodni in vzhodni strani Karavank.

Skrajni čas je, da prevzamejo za-

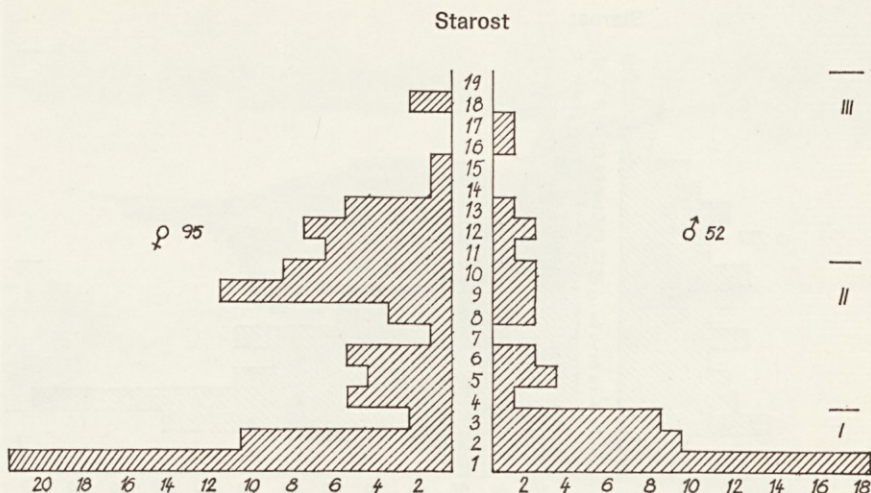

Diagram 2: Odstrel in pogin garjavih gamsov v lovišču LD Kr. gora od 30. 9. 1973 do 30. 11. 1976

tiranje nevarnih kužnih bolezni strokovnjaki — veterinarji, biologi in morda gozdarji. In pospešiti je treba inšpekcijsko službo nad odstrelom! V okuženih in ogroženih loviščih nastaviti poklicno čuvajsko službo! Gotovo ne bi poginilo toliko gamsov, če bi bila le-ta organizirana na okuženih področjih! Še enkrat tudi preberimo članek profesorja dr. Staneta Valentinčiča v Lovcu, št. 7/76: »Le čevlje sodi naj kopitar!« Z vsem napovedanim v tem prispevku se sedaj srečujemo.

GAMSJE GARJE ŽE V LOVIŠČU LD JESENICE

Že četrto leto se na Gorenjskem, v Zgornjesavski dolini, borimo zoper gamsjo garjavost. Prvi so leta 1973 oboleli za to boleznijo gamsi v lovišču LD Kranjska gora, naslednje leto pa že v lovišču LD Dovje. Močnejši, a še ne zadosten poseg v populacijo gamsov z odstrelom telesno šibkih, sumljivih na garje in že okuženih živali ni zaustavil širjenja bolezni. Uspelo pa nam je ublažiti in upočasniti širjenje bolezni. V strokovni literaturi (Rottler,

Tudi staremu gamsu garje ne prizanesejo

Foto J. Petkoš

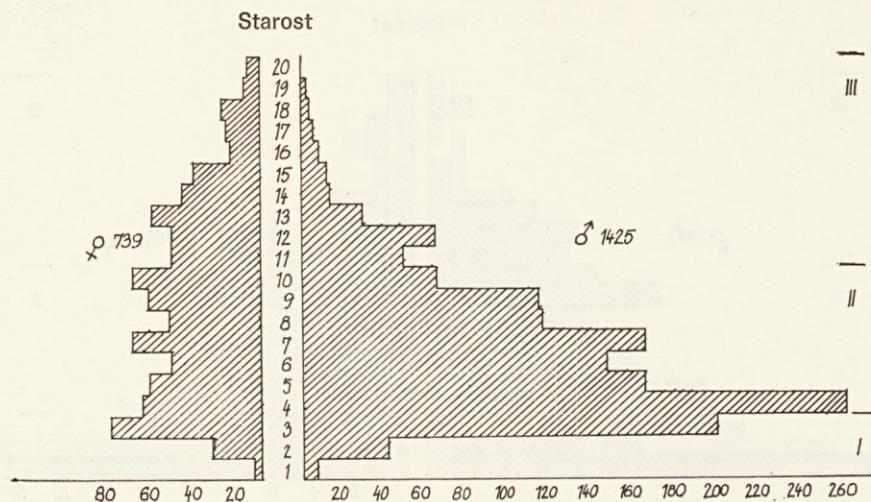

Diagram 3: Odstrel gamsov v loviščih lov. družin Gorenjske od 1957 do 1972

Schröder) beremo, da se bolezen širi na leto s hitrostjo do 20 km. Z močnejšim odstrelom te divjadi pa nam je vendarle uspelo, da so garje od leta 1973 (v štirih letih) napredovale približno le 20 km (do Golice).

Jeseni 1977 so garje prešle na naši strani v lovišče LD Jesenice, na avstrijski strani pa se je bolezen razmahnila še vzhodneje, vse do Medvedje doline (Bärental), ki leži nasproti našemu Stolu. V lovišču LD Jesenice je bilo do sredine januarja 1978 uplenjenih in najdenih poginulih 9 garjavih gamsov. Zavedajoč se strašnega opustošenja, ki ga bolezen pušča med gamsi, so jeseniški lovci v letu 1977 izvedli izredno močan odstrel gamsov, skupno 86 oziroma 55 % glede na spomladi ocenjeno številčnost, v spolnem razmerju 1 : 2,1 ter po naslednji starostni strukturi: I. starostni razred (do vključno 4. leta) — 59 %; II. star. razred (od 5. do 10. oziroma 12. leta pri kozah) — 21 %; III. star. razred (nad 11 oziroma 13 let) — 20 %.

Jeseniški lovci so storili vse, kar so v tej situaciji še mogli: močno so zmanjšali številčnost gamsov, ki se stalno zadržujejo v njihovem lovišču, približno uravnali spolno razmerje in starostno strukturo populacije, zlasti pa odstrelili večino telesno šibkih živali. Konec leta 1977 so imeli v lovišču približno še 100 gamsov; del teh je v zimskem času prešel iz senčne avstrijske strani Karavank na naša, južna pobočja.

Močno redčenje bi bilo treba izvesti tudi v teh tropih, toda lovci so ostali sredi dela: 1. januarja je namreč nastopil lovopust na gamse. Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo

in prehrano je bil zaprosen za podaljšanje lovne dobe na gamse v ogroženih predelih. Prošnja pa je bila rešena tako, da je do konca februarja dovoljen odstrel le klinično bolnih gamsov, ni pa dovoljen redukcijski odstrel. Iz »zelene prakse« v loviščih LD Kr. gora in LD Dovje pa vemo, da je skoraj ne-

mogoče ugotoviti, ali gre za zdravega ali garjavega gamsa, razen v zadnjem stadiju bolezni. Vse kaže, da bodo jeseniški lovci do 1. avgusta, ko se lov na to divjad spet prične, lahko le grobarji poginulih gamsov. Mar ne bi bilo gospodarnije gamse še razredčiti, pa četudi v nelovni dobi, in zanje iztržiti denarna sredstva, ki bodo še kako potrebna v naslednjih letih, ko gamsov in z njimi vred dohodkov ne bo več, kakor jih pa pustiti, da v mukah poginejo in propadejo nekje v Golici in da pri tem še povečujejo možnost prenosa bolezni drugam. Iz tuje literature, zlasti pa iz lastnih izkušenj vemo, da je garjavost neizprosna in da pobere tudi do 80 % gamsov.

Branko Galjot

Vlaganje fazanov – gojitveni ukrep

Lojze Černe

Komisija za gojitev male divjadi pri Lovski zvezi Slovenije (LZS) je pripravila posvetovanje o gojitvi fazanov, ki je bilo 15. 4. 1977 v Ptuj. Pobudo zanj so dale nekatere zveze lovskih družin (ZLD) in lovške družine (LD), ki so se na strokovni sekretariat LZS obrnile z več vprašanji glede gojitve fazanov.

Posvetovanja so se udeležili predstavniki gojitvenih komisij devetih LZD, petih LD, petih fazanerij in člani komisije za gojitev male divjadi pri LZS.

Iz poročil in razprave na posvetovanju povzemamo naslednje:

V Sloveniji smo začeli gojiti fazana po l. 1800. Do prve svetovne vojne je znašal poprečni letni odstrel okrog 1000 fazanov. Odstrel je začel naglo naraščati šele v obdobju po prvi svetovni vojni. Od l. 1936 do 1940 je znašal vsakoletni odstrel okoli 10 000 fazanov. Po drugi svetovni vojni je odstrel te divjadi občutno upadel; l. 1949 je znašal le

1170. Po zaslugi intenzivne gojitve in novih naselitev fazanov iz voljske zreje je začel odstrel naglo naraščati, leta 1960 je bil že 30 400, leta 1970 pa že 69 600. Razen prve fazanerije na Slovenskem, osnovane l. 1948 v Vurbergu pri Mariboru, so bile malo kasneje pri LD osnovane še številne manjše fazanerije, ki so odigrale pionirsko vlogo pri naseljevanju in razmnožitvi fazana. Potrebe po vlaganju fazanov pa so stalno naraščale, zato so bile zgrajene nove velike, moderno urejene fazanerije: Fazan — Beltinci, Kozorog — Cerklje, Kompas — Petrovci in kasneje še v Sežani in Kopru. Majhne družinske fazanerije so zaradi slabe opremljenosti in neren tabilnosti postopoma prenehale delovati in jih sedaj praktično že ni več.

Fazana smo začeli množično vlagati in skrbeti za njegovo gojitev sprva zato, ker smo hoteli imeti to divjad v lovišču zaradi izredne lepo-

te in zanimivosti za lov, kasneje pa zato, ker je začelo upadati število poljskih jerebic in zajcev.

Statističnih podatkov o začetnih vlaganjih fazanov nimamo. So šele od l. 1967 naprej, ko smo jih vložili 36 780. V tem letu je bil odstrel 56 800 fazanov. Največ smo jih vložili l. 1971, in sicer 74 690, odstrel pa je znašal rekordnih 94 000. Po tem letu je začelo zanimanje za vlaganje fazanov upadati. Tako smo v letu 1975 vložili le 38 000 fazanov, odstrel pa je bil približno enak kakor v letu 1967. Do l. 1971 se ni nihče vprašal, če se vlaganje fazanov izplača ali ne. Vlagale so jih številne LD, tudi v povsem neprimerne pogoje, bodisi zaradi slabe strokovne službe, ali pa se le-te niso posluževale. Razmeroma slabe uspehe so dosegale tudi lovske družine z dobrimi pogoji za to divjad. Vloženi fazani so v številnih loviščih popolnoma propadli ali pa so bili doseženi kar najmanjši uspehi. Šele ko smo začeli izpuščati tega tetreva v lovišča s predhodno pripravo v prilagoditvenih voljerah, je postalo vlaganje bolj zanesljivo.

Kljub boljšim uspehom pa je vprašanje rentabilnosti vlaganja postalo vedno bolj pereče in zanimanje za vlaganje upada iz leta v leto. Vzrok je v ceni fazana in ne v slabših uspehih vlaganja.

V lov. letu 1976/77 je bila cena 8-tedenskemu fazančku v fazaneriji v Beltincih 45 din. Priprava za izpust (ureditev izpusta in krmljenje) pa je stala še dodatnih 10 din na fazančka. Tako je stal fazan pred odstrelom najmanj 55 din. Že ta cena je za domačega lovca nesprejemljiva in je višja od tržne cene. Dejanska cena vložnega in uplenjenega fazana je zelo različna, odvisna od uspeha vložitve in od tega, ali streljamo samo peteline ali oboje, fazane in fazanke. Če streljamo samo peteline, je velik uspeh, če jih od skupno vložnih fazanov uplenimo 30 %, kar pomeni, da stane ustreljen petelin okoli 180 din.

Letošnja zima ni prizanesla

Foto R. Čenčič

Če streljamo fazane in fazanke, bo stal uplenjen tetrev najmanj 90 din. Uspehi vlaganja so v večini primerov slabši od navedenih in je cena ustreljenega fazana tudi nekajkrat večja.

Tudi povsem naravna zreja fazanov ni poceni. Za zimsko krmljenje porabimo ca. 10 kg hrane na enega fazana ali za okoli 20 din. V večini družinskih lovišč odstrelijo fazanov približno pol toliko, kolikor je bil pomladanski stalež. Tako stane tudi v naravi vzrejen fazan 30 do 40 din. Primerjajmo, koliko je stal fazan v lovskem letu 1976/77, ako je bilo porabljenih hrane za zimsko krmljenje 20 din na fazana in je stal vložni fazan najmanj 45 din. Upoštevajoč navedeno in število odstreljenih fazanov, je stal v lov. letu 1976/77 1 fazan v loviščih ZLD: Bela krajina 506 din, Postojna 472 din, Ljubljana 82 din, Maribor 76 din, Koper, Ljutomer in Prekmurje pa po ca. 30 din. V lovišču Fazan — Beltinci pa je stal odstreljen fazan 48 din. Če bi primerjali dejansko vrednost fazana (divjačina) z odstrelninami, je gojitev fazana ekonomska le v loviščih 3 ZLD. Ali bomo fazane še vlagali, četudi vlaganje ni ekonomično? Iz statistike je razvidno, da z zmanjševanjem števila vložnih fazanov odstrel naglo upada. Če bi fazana prenehali vlagati, bi odstrel močno upadel, verjetno na polovico sedanjega, in z nekaterih predelov bi ta

tetrev postopoma izginil. Vsi pa dobro vemo, kaj nam fazan sedaj pomeni. Izginjanje jerebic in upadanje števila zajcev edino uspešno lahko nadomestimo z gojitvijo fazana. To divjad tudi v poslabšanih življenjskih razmerah moremo uspešneje gojiti kakor zajca in jerebico. Fazan je družna divjad, zato ga je možno na razmeroma majhnem prostoru gojiti v velikem številu. Na gojitev tudi lahko vplivamo z izboljšanjem življenjskih razmer, z osnovanjem remiz, krmnih njiv in z zimskim krmljenjem, kar je pri zajcu in jerebici manj uspešno, v zelo poslabšanih razmerah pa neuspešno. Ob tem pa se moramo seveda zavedati, da tudi fazan ni nobena čudežna vrsta za gojitev. V poslabšanih življenjskih razmerah je

Fazani v loviščih LD in lovskogospodarskih organizacij SR Slovenije

Leto	Stalež	Vloženo	Odstreljeno
1967	66 772	36 789	56 831
1968	74 076	43 268	64 444
1969	70 348	48 809	57 690
1970	74 811	37 070	69 669
1971	68 468	74 694	94 403
1972	80 277	54 749	59 386
1973	69 915	57 973	64 129
1974	73 089	44 919	61 493
1975	76 122	38 331	57 313
1976	73 762		45 652

Fazani v loviščih LD in lovskogospodarskih organizacij SR Slovenije

Iz statistike Lovske zveze Slovenije

Zveza lovkih družin (ZLD)	Odstrel v lov. letu 1976/77			Pomladanski stalež 1977		
	Fazan	Fazanka	SKUPAJ	Fazan	Fazanka	SKUPAJ
Bela krajina	95	—	95	310	325	635
Celje	1 214	68	1 282	1 670	3 509	5 179
Gorenjska	484	24	508	455	712	1 167
Gorica	1 588	99	1 687	1 162	2 302	3 464
G. Radgona	1 363	105	1 468	688	1 535	2 223
Idrija	—	—	—	—	—	—
Kočevje	5	13	18	3	10	2 170
Koper	5 488	983	6 471	1 558	3 647	13
Ljubljana	2 925	240	3 165	1 260	2 985	5 205
Ljutomer	1 459	234	1 693	445	1 725	4 245
Maribor	7 276	420	7 696	5 125	11 116	16 241
Notranjska	—	—	—	1	2	3
Novo mesto	389	3	392	866	1 188	2 054
Posavje	1 417	111	1 528	991	1 853	2 844
Postojna	228	6	234	523	863	1 386
Prekmurje	2 823	46	2 869	1 773	3 953	5 730
Ptuj	5 963	469	6 432	2 805	8 824	11 629
Zasavje	153	11	164	344	301	645
SKUPAJ	32 870	2 832	35 702	19 979	44 854	64 833
1974/75 — 1976	40 652	2 896	43 548	21 243	49 024	70 269
1975/76 — 1975	47 480	2 939	50 350	25 579	47 434	72 972
Lov. gospodar. organizacije	Fazan	Fazanka	SKUPAJ	Fazan	Fazanka	Skupaj
Fazan	3 316	1 777	5 093	380	1 490	1 870
Jelen	—	—	—	—	—	—
Kompas	1 500	876	2 376	220	650	870
Kozorog	—	—	2 378	100	400	500
Ljublj. vrh	48	59	103	20	40	60
Medved	—	—	—	—	—	—
Pohorje	—	—	—	—	—	—
Prodi	—	—	—	—	—	—
Triglav	—	—	—	—	—	—
Žitna gora	—	—	—	—	—	—
SKUPAJ			9 950	720	2 580	3 300
1974/75 — 1976	6 819	3 533	13 765	790	2 705	3 495
1975/76 — 1975			11 143	815	2 335	3 236
Skupaj ZLD in lov. gosp. org.						
			45 652	20 699	47 434	68 133
1974/75 — 1976	47 471	6 429	57 313	22 033	51 729	73 762
1975/76 — 1975			61 439	26 344	49 778	76 122

podvržen vsem negativnim vplivom, ki prizadevajo divjad. Prirastek je pri fazanu prav tako majhen kakor pri drugi poljski divjadi: pri nas računamo letno do 3 odrasle fazane na fazanko, odvisno od posameznega leta. V zadnjih letih se giblje

prirastek okoli 1 fazana na fazanko. Izgube, ki nastajajo v naravi, moramo nadomeščati z vlaganjem, če naj tudi v bodoče odstreljujemo toliko fazanov, kolikor smo jih v zadnjih letih. Vlaganje fazanov zato ne smemo jemati kot ekonomsko

rentabilno naložbo, ampak le kot gojitveni ukrep za povečanje odstrela. Kje, koliko in kdaj bomo vlagali, je odvisno od pogojev v lovišču, od posameznega leta in potrebe za lov. Vlaganje je torej lahko vsakoleten gojitveni ukrep ali pa na vsakih nekaj let, takoj ko se občuti, da je fazan številčno v upadaju.

S še nadaljnjim slabšanjem razmer bodo potrebe po vlaganju fazanov prej naraščale, kakor pa upadale, če bomo hoteli zadovoljiti vsem potrebam naraščajočega števila lovcev. Vlaganje fazanov samo zaradi odstrela je sicer že improvizacija lova, vendar kaže na to, da se bo s poslabšanjem razmer za divjad potrebno posluževati tudi raznih improvizacij.

Ali fazanka, vzrejena v fazaneriji, res izgubi čut za materinstvo? V nekaterih loviščih v zadnjih letih opažajo, da fazanke nesejo jajca raztreseno, da opuščajo gnezda, da več fazank nese jajca v eno gnezdo in celó, da fazanka zapusti že izvaljene keščke. Na podlagi teh opažanj so lovci mnenja, da je v fazaneriji vzrejena fazanka izgubila materinski čut. Dejstvo je, da se vse to ponekod pojavlja, vendar je treba za te pojave poznati prave vzroke.

Fazanka še ni izgubila čuta za materinstvo. Dokaz za to najdemo prav v fazanerijah oziroma v loviščih okoli njih, kjer vsako leto intenzivno odstreljujejo fazane in fazanke, tako da v lovišču praktično ni več naravnih fazanov, kljub temu pa imajo zadovoljiv prirastek. Vedno tudi v neposredni bližini voljer zapazajo številna gnezda, ki jih naredijo pobegle ali izpuščene fazanke. Vzrok za opuščanje gnezd in trošenje jajc moramo zato iskati drugje: v poslabšanju naravnih razmer, ponekod tudi v prevelikem številu fazank v lovišču. Razlago za to si spet lahko izposodimo v fazaneriji. Če damo v veliko voljero-zimovališče, ki meri 1 ha ali več ograjene in nadkrite površine 1 fazana in

nekaj fazank, bodo fazanke normalno gnezdile, če je v voljeri dovolj kritja in mir. Kolikor pa je voljera brez vsake podrasti, fazanke gnezda ne naredijo in jajca nesejo razmetano. Enako se zgodi, če damo v voljero večje število fazanov, čeprav je v voljeri ustrezna podrast: nobena fazanka ne bo naredila gnezda, jajca bodo nesle razmetano. Razmere v nekaterih naših loviščih so podobne. Življenjski pogoji v loviščih se slabšajo iz dneva v dan.

O fazanki je znano, da v času, ko nese jajca in v prvih dneh valjenja, gnezdo zelo rada zapusti, brž ko je vznemirjena. Ponavadi že zapusti gnezdo, če jo enkrat samkrat prepodimo z gnezda. Dostikrat smo krivi lovci sami, ko v času gnezdenja po nepotrebnem hodimo izven poti. Pojav trosenja jajc je splošen. Najdemo tudi raztresena jajca drugih ptic. Biologi razlagajo ta pojav enostavno s tem, da jajce pritisne samico, preden pride do gnezda. Največkrat se to zgodi pri prvem znesenem jajcu.

Številčnost fazanov mora biti usklajena s pogoji v lovišču. Lovci sami so že opazili, da s stalno zaščito fazank številčnosti fazanov niso povečali. Nasprotno, ponekod opažajo, da jim število fazanov upada kljub stalni zaščiti fazank. Enak pojav je znan tudi pri srnjadi. Če srn ne streljamo, začne število te divjadi upadati, zlasti pa slabeti v teži in kakovosti trofejev.

Povsod, kjer se opazi, da je število fazank preveliko, merilo so zlasti številna opuščena gnezda, je potrebno odstreliti tudi ustrezno število fazank. Stalež fazanov v lovišču naj bo 1 : 4—6 v korist fazank. Pri določanju odstrela je treba upoštevati precejšnje zimske izgube, ki so pri fazankah tako velike, da dosega 20 do 30 % pomladanskega staleža. Odstrel fazank je upravičen še zlasti tam, kjer fazane stalno vlagajo.

Na zaključku posvetovanja je bilo zlasti poudarjeno, da je potrebno pri gojitvi fazana posvetiti več skrbi

izboljšanju naravnih razmer z osnovanjem remiz in krmnih njiv. Z zimskim krmljenjem pa je potrebno začeti že v oktobru, da se fazani navadijo na krmišča še pred snegom. Vsako vložitev fazanov je treba izve-

sti s pomočjo prilagojevalnih voljer! Lovov na fazane naj bo čim manj! Reševanja prekošenih gnezda pa se je treba lotiti tako, da po posameznih območjih organiziramo zrejna središča z vso potrebno opremo!

Metode šolanja ptičarja in šarivca

Ljuban Zadnik

III.

Ta članek, kot tretji, naj bo zadnji in tvori z obema predhodnima ter s člankom »Ptičar in šarivec v prvem letu šolanja« (Lovec, št. 12-1976) celoto.

Odložitev psa

Področje udejstvovanja lovskega psa je lovišče, torej ga vodimo na obhode po lovišču, da spozna dah divjadi, hkrati pa ponavljamo naučene vaje. V zeleni praksi bo našlo, da nam bo pes iz kateregakoli vzroka v napoto. Lahko bi ga privezali k drevesu, odšli po opravljenju, ki ga želimo opraviti brez psa. Normalno je, da bo pes začel, ko se vodnik oddalji, cviliti, lajati, hotel se bo odtrgati. Ker pa želimo, da pes ostane tiho in mirno na odkazanem mu prostoru, dokler se vodnik ne vrne, ga moramo tega naučiti. To je vaja »Odložitev« in za izvršitev le-te ponavljamo povelje »prostor!«

Vajo začnemo, da pes sede brez povelja, ko se ustavimo. Počakamo nekaj sekund in ob mirnem povelju »prostor!« psa pritisnemo s strani, da se uleže. Roko držimo na vihru in rahlo ponavljamo povelje »prostor!« Skušamo se oddaljiti od psa za kak korak, pri tem pa zopet pridušeno ponavljamo povelje »prostor!« Če je bila vaja »Sedi« dobro naučena in dosledno

izvajana, začetne vaje pri odložitvi ne bodo povzročale težav. Od psa se lahko po nekaj vajah oddaljimo deset ali tudi že več korakov. Pes bo ostal v ležečem položaju, ki psu ne povzroča neprijetnosti, saj leži v naravni, fiziološki legi, ne kakor pri vaji »Dol«.

Pomnimo: ležečega psa pri vaji »Dol« pokličemo k sebi, medtem ko ležečega psa pri povelju »prostor!« nikoli ne pokličemo k sebi, temveč gremo vedno ponj, se vrnemo k njemu. Ko pridemo k oddaljenemu psu, mu zapovemo »poleg!« ali »sedi!«, toda s predhodno pohvalo in nagrado. Kakor pri vseh dosedanjih vajah je tudi pri »Odložitvi« izredno važno ponavljanje, oteževanje vadbe in umetno povzročanje raznih motenj.

Že po tednu vadbe bo ostal na odkazanem mu prostoru, četudi se vodnik od njega oddalji 50 ali več korakov. Toda pes vodnika še vedno vidi. Prva otežitev pri vadbi bo, da se ne ustavimo, ko se vrnemo k oddaljenemu psu, ampak nadaljujemo hojo v drugo smer od psa. Navadno se bo pes dvignil, ker bo pričakoval povelje »póleg!« Z nekoliko grobim pritiskom z vrha na plečeti in z ostrejšim poveljem »prostor!« ga podučimo, da še vedno velja prvotno povelje in da smo še vedno pri vaji »Odložitev«. Prve motnje izvajamo tako, da nas pes vidi od povelja »prostor!« do povratka k njemu oziroma naprej mimo njega v drugo smer. Hitro

Nemški prepeličar, šarivec z odličnimi lastnostmi

lahko izzovemo motnjo na ta način, da se vračamo k psu z navadnim, mirnim korakom, ko pa pridemo do psa, stečemo proč od njega. Malokaterega psa to ne bo premotilo. Če bo pritekel za nami, ga odvedemo nazaj na odkazano mesto, ga močnejše pritisnemo na viher in celo rahlo udarimo s šibo. Tudi strel v oddaljenosti ca. 50 korakov ležečega psa ne sme zmotiti in mora zdržati na mestu, ne da bi se dvignil. Naj pripomnim, da nas pes pri vsej tej vadbi še vedno vidi.

Ko je pes v odložitvi že dovolj trden, začnemo vajo še bolj oteževati. Od odloženega psa se oddaljimo npr. 50 korakov in se skrijemo za debelo drevo. Samo nekaj sekund izginemo psu iz vida in že je zaskrbljen, kar lahko povzroči, da se na odkazanem mu prostoru dvigne, ali še slabše, da jo ucvre za vodnikom. Če pes pride za nami,

ga mirno otvezimo in odvedimo na odkazani prostor, s krepkim potegom za povodec in s krepkim pritiskom od zgoraj na plečeti mu ponovno ukažimo »prostor!« Vajo otežujemo naprej s tem, da ostane skruti nekoliko daljši čas, toda vedno takó, da psa vidimo, kaj počne na odkazanem prostoru. To zato, da vsako napako že v kali lahko zatremo. Ko smo že tako daleč, da ostane pes na odkazanem prostoru deset minut in pri tem vodnika ne vidi, smo naredili ogromen korak. Potem pa naprej! Izberemo primeren prostor, kjer psa odložimo tako, da se mu lahko iz nasprotne smeri skrivaj približamo. Pes nas ne sme videti niti zaznati z nosom, torej moramo paziti na gibanje zraka, da sapa véje od psa k vodniku. Pes bo napeto gledal v smer, kjer smo mu izginili iz vida, mi ga pa opazujemo iz nasprotne strani. Po de-

setih, petnajstih minutah se pojavimo iz nasprotne smeri, kar psa iznenadi. Če se pa pes dvigne, preden se pojavimo, lahko kar od daleč, za njegovim hrbtom, ukažemo »prostor!« S tem bo pes dobil občutek, da vodnik dobro ve, kaj on počne, četudi vodnika ne vidi. Jasno je, da s podaljševanjem časa vajo še bolj otežujemo, zlasti še, če vmes enkrat, dvakrat ustrelimo. Z doslednim izvajanjem bomo psa v dobrem mesecu naučili odložitve, kar pa je pri vsakem pohodu po lovišču treba ponavljati oziroma utrjevati.

Od glasnega povelja »prostor!« bomo počasi prešli na komaj slišen ukaz »pst!« in z rahlim dotikom na viher. Ta prehod je enostaven. Sprva uporabljamo obe povelji »prostor!« in »pst!« z dotikom na viher. Kmalu pa lahko povelje »prostor!« začnemo opuščati; ostane le še povelje »pst!« in končno le še dotik na viher. Odložitev z glasnim poveljem nima praktične vrednosti, saj mora npr. pes ostati na prostoru pri zalazu, ko smo oddaljeni od srnjaka itd. le še kakih 150 korakov. Odložitev mora biti torej tiho izvedena.

Pri odložitvi, posebno pri vajah, moramo paziti na to, da psa ne oddolžimo, kjer so rdeče mravlje ali osje gnezdo, ker nam to lahko močno pokvari že naučeno. Pri vajah psa tudi ne bomo oddolžili na mokrih, močvirnih tleh, medtem ko bo v praksi tudi to potrebno.

Odložljiv pes lovca nikdar ni v napoto, najsi je to pri zalazu srnjaka, klicanju jereba in, če hočete, pri posedanju v gostilni. Pes mora biti odložljiv vedno in povsod!

Menim, da je odložljivost ena izmed najvažnejših sposobnosti lovskega psa, zato navajam še nekaj oteževanj pri vadbah:

— deset korakov od odloženega psa vodnik ustrelji in steče v smer strela;

— naš tovariš, a ne znanec psa, naj gre mimo odloženega psa s

svojim psom, seveda ne z gonečo se psico;

— psu tuj človek naj ga skuša izvabiti z odkazanega prostora, celó z dobrim grizljajem;

— odložitev v slabem vremenu.

Pri taki vadbi mora biti vodnik seveda skrit kje blizu, da na pasjo napako lahko takoj ukrepa.

Strogo se moramo držati pravila, da psa z določenega mu prostora ne odpokličemo, temveč gremo ponj. Pes mora zapopasti in si vtisniti v spomin: Ležati moram na odrejenem prostoru, dokler ne pride pome vodnik!

Prinašanje

Pri tem razumemo prinašanje male divjadi, od jerebice do lisice. Seveda od razmeroma majhnega koker španjela ne moremo zahtevati, da bi prinesel razmeroma težkega zajca ali lisico, toda fazana je po svojih fizičnih močeh sposoben prnesti. Od močnejšega špringer španjela ali prepeličarja, da ne govorimo o ptičarjih, pa lahko zahtevamo prinašati do 8 kg težko divjad. Prinašanja se priučita tudi terier in brak-jazbečar, seveda njuni telesni moči ustrezno težko divjad.

Pri mlademu psu razvijamo veselje do prinašanja z igro. Toda ko je pes star dobro leto, je igre konec, prične se prava šola. Prvi predmet za šolanje v prinašanju je lahko prinosilo, ki ni nič drugega kot količek, debel ca. 5 cm in dolg 20 do 30 cm. Na obeh koncih ima pribit križ, da se ne zakotali, ko ga pes prime. Pri vadbi zadostujejo povelja: »prinesi (aport)!« in »drži!« ter »pusti!« Preveč različnih povelj je za psa popolnoma nepotrebna obremenitev!

Vadbo pričnemo tako, da pokličemo psa, ki pride pred nas in se pred nami usede. Vajo »Sedi« ponovimo parkrat, seveda za dobro izvršeno nalogo psa pohvalimo in pobožamo

po glavi, kar psu posebno ugaja. Pred nami sedečemu psu pomolimo pred gobec prinosilo s poveljem »prinesi (aport)!« Psu to povelje in ponudeno prinosilo nič ne pomeni, saj mu še nismo dopovedali, kaj hočemo. Preden ukažemo »prinesi (aport)!«, je desna ali leva roka pod pasjim gobcem. Palec potisnemo za podočnjakoma v gobec, pritismo na jezik, da pes gobec odpre. Tedaj mu prinosilo damo v gobec, palec odmaknemo ter psu glavo dvignemo, s čimer prepričimo, da bi prinosilo izpustil. Pri tem pa ponavljamo povelje »prinesi (aport)!« Po nekaj sekundah zapovemo »pusti!« in mu prinosilo vzamemo iz gobca, kar sprva stori rad. Če pa prinosila ne izpusti, zopet s palcem pritismo na njegov jezik, da gobec odpre. S to vadbo ne smemo pretiravati, ponovimo jo le nekajkrat, z veliko pohvale. Po neprijetnem učenju pa bosta dober grizljaj in prosto tekanje psa zopet sprostila.

Ko opisani del vaje pes brezhibno obvlada, pričnemo vadbo oteževati. Prva otežitev je, da pes prinosilo drži dalj časa v gobcu. Če prinosilo lepo drži z dvignjeno glavo kako minuto, je led prebit in lahko začnemo s težjim delom vaje.

Pes naj drži prinosilo s čim bolj dvignjeno glavo, ker bo to važno pozneje pri prinašanju težjih predmetov. Če pes dvigne glavo, drži predmet že s tem, da mu leži na spodnji čeljusti in mu ni treba stiskati gobca.

Vaja se nadaljuje s tem, da psu ne damo več prinosila v gobec, ampak mora pes z glavo k prinosilu. Z vajo smo prišli že zelo daleč, ko dosežemo, da prime prinosilo, ki mu ga držimo 20 cm od gobca, in ga drži do povelja »pusti!« ter izpušče prinosilo primemo oziroma ujmemo pod gobcem. Vajo otežujemo tudi na ta način, da stojé ponudimo prinosilo sedečemu psu. Kakor smo vajo oteževali s tem, da smo razdaljo med prinosilom in pasjim

gobcem večali, tako jo otežujemo tudi s tem, da mu prinosilo ponujamo vedno nižje, skoraj pri tleh. Pri tem moramo paziti, da bo pes po prijemu glavo zopet dvignil. Sicer ga popravimo. Ko pes prime prinosilo že na tleh, vadenje s sedečim psom končamo.

Preidemo na prinašanje v gibanju, tj. da prinosilo pes prime na povelje med hojo, seveda mu ga ponudimo tik ob gobcu. Pozneje pa vajo otežujemo, kakor je že opisano. Težka vaja za psa je, ko mora na tla položeno prinosilo pobrati med hojo, ga držati in ga oddati vodniku. Ko preidemo na vadbo, da prinosilo vržemo in pošljemo psa ponj, pazimo, da pes sedi, ko prinosilo vržemo. In mora sedeti toliko časa, dokler ne dobi povelja »prinesi (aport)!« Ko pes prime prinosilo, sledi takoj povelje »sem!«, nakar mora pes prinosilo oddati sedé. Počasnega pobiranja prinosila ne smemo dovoliti! Če se pes le nekoliko obotavlja prnesti takoj, se od psa hitro oddaljimo, kakor smo to delali, ko smo ga klicali k sebi.

Prinosilo ovijemo z zajčjo kožo in z vajo začnemo na začetku. Sicer bomo pa kmalu zatem ovito prinosilo zamenjali z zajčjim mehkom, v začetku napolnjenim s slamo. Pozneje pa bomo vadbo otežili s tem, da bo v mehu podolgovata vrečka. Na začetku bo v vrečki le malo mivke, postopoma pa vedno več, da pridemo do teže 3 kilogramov in celo več.

Mogoče se moje pisanje razlikuje od pisanja drugih piscev, toda pišem iz prakse za prakso. Pri učenju svojega prvega psa sem delal napake, vsak jih je in jih bo delal. Pri učenju drugega psa je šlo že bolje. Ob vsakem psu se bomo učili tudi sami. Trdim, da šablonsko psa ne moremo uspešno učiti, ker ima vsak pes drugačen karakter, ki se mu mora vodnik prilagoditi.

Srečanja z medvedi

Matevž Hace

Bilo je leta 1920. Takrat so na državni meji po javorniških in snežniških gozdovih službovali ruski emigranti, sinovi bivših ruskih knezov, princev in grofov. Nihče od notranjskih ljudi ni vedel, zakaj je takratna kraljevska beograjska vlada zaupala varovanje državne meje raje ruskim beguncem kakor svojim vojakom. Do leta 1924 so bili na meji ti tuji podkupljivi vojaki. Boljševike so devali v nič, hvalili pa carja in nikolajevsko Rusijo.

Vaške ženske so šle v strmo Ogulje nabirat maline, ki so tistega leta izredno obrodile. Med njimi je bila tudi naša teta Tereza in midva z bratom sva šla z njo. Bratu Ladu je bilo devet let, jaz sem jih imel deset. Pa je bil vendar brat za glavo večji od mene.

Bil je sončen avgustovski dan. Onkraj starodavnega vaškega mostu je steklo izpod vrbe pet zajcev. Ajdove njive so bile vse v cvetju. Kmetice so žele jaro rž, kmetje so pa z volmi in konji vozili hlode iz gozdov na vaško parno žago. Gori na Golanci so se pasle tri srne. Ko so nas zagledale, so malo odskočile in se zopet mirno pasle višje gori ob robu bukovega gozda. Lovski čuvaj Lužarjev Tonček je sedel na parobku in zrl na pasočo se srnjad.

»Tonče, ustreli srno in meso boš jedel namesto krompirja,« je zaklicala jezična Šemahovka.

»Vražja baba,« je jezno odvrnil Tonček, »ali ne veš, da so sedaj srne zaščitene. Ko boste pa nabirali maline, glejte, da ne boste vpili. Molčite, da mi ne boste plašili živali!« »Beži no, Tonče! Menda ne boš vedno zapriseženi čuvaj vseh gozdov,« je dejala teta Tereza.

»Ja, če greste gori v Ogulje, boste bežali. Tam so medvedi.«

»Oho, oho, medveda bomo videli,« je veselo dejal moj brat Lado in veselo poskočil.

Višje gori pri studencu, imenovanem Grgorinovka, smo prepodili trop jelenjadi, ki je s hrupom zbežal med stare večstoletne bukve. Gori na Kozarjevcu smo začeli nabirati maline. Mesar in gostilničar Karel Kovač, močan rdečeličen petdesetletnik, je tedaj prinesel navzdol po stezi lepega srnjaka.

»Oj, Korle! Zgoden si in lovski blagor imaš,« je zavpila Šemahovka, ki je tudi gospode tikala.

»Gori na Štimarjevem laščku sem ga kresnil. Pa še divjega lovca sem prepodil. Nisem ga prepoznal, ker je imel s sajami namazan obraz. Tam je malin! Včeraj so Kozarjevec že precej obrale ženske iz Dan.«

»Jelena bi, jelena,« je zavpila naša teta. »Cel trop smo jih videli na Grgorinovki.«

»Ne boj se, Reza! Tudi jelena bom, drugi mesec.« Karel je vzel iz žepa čutarico z žganjem in rekel: »Bi požirek, ženske?«

»Ej, to pa to,« so zavpile vse hkrati. Vsaki je dal kozarček slivovke.

»Kako se prileže,« so se zahvaljevale.

»Za fantička pa ni žganje,« je rekel Korle in nama dal vsakemu dva rdeča bonbona.

»Vi ste pa možakar, Korle, kaj vse imate,« je rekla teta Tereza.

»Ej, ženske, bog vam daj srečo pri malinah! V nedeljo bo sokolska veselica. To se bo plesalo, pelo in pilo!«

»Šle bomo, če bomo nabrale dosti malin,« je rekla Šemahovka. »Že dolgo nisem pila dobrega vinčka.«

Korle je odšel po gozdni poti proti Danam, kjer ga je pri Jakopcu čakal konj. Nabirali smo maline in se pomikali proti Ogulju. Midva z bratom nisva hotela biti med ženskami. Oddaljila sva se in nabirala maline vsak v svojo kanglico. Pod Štimarjevim laščkom sva prepodila starega srnjaka, ki je ležal pod leskovim grmom.

»Tudi jaz bom lovec, ko bom velik,« je dejal bratec Lado. »Zelen klobuk bom imel, kakor ga imajo gospod Korle.«

Teta naju je klicala: He-lop, he-lop, lop, lop!

»Molčiva,« je predlagal Lado, »saj bova lahko sama prišla domov.«

Takrat je v bližini nekaj zarenčalo. Ozrla sva se in ugledala velikega kosmatina, ki je razgrebal mravljišče spodaj na Štimarjevem laščku. »Oho, glej ga,« je zašepetal brat. Medved je bil le kakih šestdeset korakov od naju. Jaz sem se ustrašil, bratec pa ne. Pobral je kamen in ga vrgel proti kosmatincu. Medved je zarenčal in se postavil na zadnje noge. Hitro sva zbežala po poti navzgor. Precej časa sva slišala za seboj divje renčanje. Tekla sva in tekla. Zmračilo se je, ko sva obstala na Lazah.

»Čigava sta pa vidva?« naju je vprašal Kotnikov oče in si otrkal pepel iz rumene pipice.

Povedala sva, da sva nabirala maline, videla medveda in zbežala pred njim.

»Oho, medveda sta videla! Kje pa?« je bil dedek radoveden.

»Na Štimarjevem laščku,« je hitro odvrnil brat.

»Dobro, da sta zbežala. Kamenja pa ne bi smela metati v medveda.«

»Prespala bosta pri nas. Kar na seno bosta šla v skedenj. Bi rada meda in kruh?«

»To pa to,« je veselo odvrnil Lado. Dobila sva vsak velik kos rženega

kruha, debelo namazanega z medom.

Ko so zjutraj ptiči zapeli jutranjo pesem, sva zlezla iz sena.

»Oho, sta pa zgodnja,« je dejal Kotnikov oče, ki je gnal govedo iz hleva na pašo.

Za zajtrk sva dobila vsak skodelico vročega mleka in kos kruha. Nato sva tekla doli v Globino k jezeru, nalovila nekaj rib in se odpravila proti domu.

Mati je bila v skrbeh za naju, oče pa ne.

»Ej, sta s pravega drevesa. Bosta že prišla domov. Nobeden ju ne bo zastonj redil,« je rekel oče. »Medved ju ne bo požrl, ker poglavcev ne je. Ko bosta lačna, se bosta že vrnila.« Vrnila sva se okrog poldne. Osem rib sva nalovila v jezeru in polni kanglici rdečih malin sva prinesla.

Drugo srečanje z medvedom.

Bilo je pred štirinajstimi leti, majske nedelje, lepega sončnega dne. Namenil sem se posekati pet jelk za domačo rabo. Šli smo v gozd v Lom: sin Milan, nečak France, Mezinov Tone in jaz.

Gori nad Lomom se začenjajo lepi jelovi gozdovi. Ptiči so prepevali po drevju in žolna je kluvala staro bukev ob stezi. Velik orel je plaval čez vaše gozdove. Opazovali smo ga, dokler ni izginil tja proti Bički gori.

Ko smo se vzpenjali proti Lomu, je skočil čez ozko gozdno stezo velik jelen. Mlade jelke so se kar upogibale pod njim.

Nismo se še načudili jelenu z močnim rogovjem, ko se oglasi moj nečak: »Glej no, poglej stric, tam stoji velika črna žival.« Ozrl sem se in zagledal orjaško medvedko. To je bilo blizu zasajene Kandaretove poseke. Vsi štirje smo stali na ozki stezi, medvedka in njen medvedek pa na drugi strani dolinke v rebri. Ni bila večja razdalja kakor stopetdeset korakov. Stali smo in se gledali. S seboj sem imel staro avstrij-

sko manliherico, fantiči pa žago, majivec za lupljenje jelk in tri sekire. Tako smo stali kakih sedem minut in se gledali. Puško sem imel nabasano, oni trije pa so držali v rokah sekire. Bili smo tesno drug ob drugem in samo mirno smo čakali, kaj bo.

»Ne govoriti, še manj zavpiti!« sem šepnil.

Naenkrat se je medvedek obrnil in šel počasi v strmino. Medvedka je še minuto zrla na nas. Nato se je počasi obrnila in tudi ona odhlačala za svojim mladičem.

»Stric, streljali bi,« je dejal mali nečak.

»Beži no,« sem ga zavrnil, »medvedi so vendar zaščiteni. Strelja se le v primeru, če napade človeka, to se pravi v samoobrambi. Če pustiš medveda pri miru, ti tudi on nič noče.«

Ob teh svojih besedah pa sem nehote pomislil, kaj se je pregrešil kmet Korn, da ga je napadel medved. Na pustni dan leta 1889 so vaščani Podcerkljanje in vaščani sosednjega kraja Dane lovili kune v gozdovih Ogulja. Kurili so ogenj, pekli krompir in jedli ječmenov kruh. Puški prednjači, dva stara pihalnika, sta imela samo stari Šemak in šestdesetletni, še neoženjeni kmet Korn, tedaj najmočnejši človek v Loški dolini. Močni Korn je sedel najdlje od ognja pri veliki skali. Nenadoma zagleda medveda, ki se mu približuje. Korn dvigne svojo staro puško in osmоди po kosmatincu. Medved pa na zadnje noge in še hitreje proti Kornu. S puško si Korn ni mogel več kaj pomagati, kajti nemogoče je hitro nabasati staro prednjačo. Zato je pograbil sekiro in se medvedu postavil v bran. Medtem so že tudi prihiteli na pomoč s sekirami danski kunarji. Ko je pred njimi ležala velika mrtva medvedka, so se sprli, čigav da je plen. Medvedkino kožo so potem prodali oskrbniku snežniške graščine Obereignerju in izkupiček zapili. Pri vinu so se tudi pomirili, kakor sem slišal leta 1930

kunarja Šemaka. Dogodek je opisal dr. Hinko Dolenec v spisu »O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh«, ki je bil prvič objavljen leta 1903 v »Ljubljanskem zvonu«, kasneje pa leta 1921 v knjižici »Izbrani spisi«.

Dolenec pa ni omenil še enega spopada kmetov z medvedom, o katerem pripoveduje ustno izročilo. Pravzaprav je bil manjši medved-medvedič. Na binkošno soboto 1879 so kmetje iz Gornjih Poljan sekali v gozdu. Opazili so medveda, ki je šepal. S sekirami so šli nadenj in ga pobili. Snežniški oskrbnik Obereigner jih je ozmerjal, ker so pokončali obstreljenega medveda.

Da, res je, pretiran strah ima človek pred medvedom! V sto in več letih so ljudje na Slovenskem pobili na stotine medvedov, medvedi pa enega samega človeka! To je bil delavec Tone Matevžič. Na novega leta dan 1966 je šel v gozd, med Loško dolino in Bloško planoto.

Mesece prej je vihar podrl in izruval drevesa, ki so po gozdu ležala križem krašem. In prav med temi divje razmetanimi, izruvanimi in polomljenimi debli smrek in hoj je nalletel na medveda. Ni se mogel umakniti in medved ga je raztrgal. Drugi dan so ga kmetje našli mrtvega. Nihče pa ne bo nikoli natančno zvedel, kako da je prišlo do spopada. Pozneje nas je šlo več kot sto lovcev v strelcih na tega medveda, toda nismo ga dobili. Če je bil kak drug, kasneje uplenjen medved ubijalec Toneta Matevžiča, pa seveda ne moremo vedeti.

Pokojnik je bil rojen l. 1902. Vse življenje je delal po gozdovih in žagah. Bil je tudi poslednji krovec, ki je znal s slamo (škopami) kriti skednje in druga gospodarska poslopja. Zato in pa zavoľjo svoje mirne narave in napredne miselnosti je bil zelo priljubljen v vsej Loški dolini.

Iz jugoslovanskih republik in pokrajin

Jubilej hrvatske lovske revije LOVAČKI VJESNIK

Decembra 1977 je izšla 12. številka LXXXV. (85.) letnika Lovački vjesnik, ki ga izdaja kot svoje glasilo Lovački savez Hrvatske (Lovska zveza Hrvatske) v Zagrebu in ga sedaj že veliko let tiska tiskarna »Zrinski« v Čakovcu.

Prva številka hrvatskega lovskega lista, tedaj z naslovom Viestnik, je izšla leta 1892 »za mesec januar in februar«. Od tedaj izhaja praviloma mesečno vseskozi. Lovački vjesnik je najstarejši jugoslovanski lovski list in hkrati tudi eden izmed treh najstarejših v Evropi.

Častitljivi jubilej svojega glasila je Lovska zveza Hrvatske proslavila s slavnostno akademijo, z razstavo o svojem glasilu, s ponatisom prve številke Viestnika in z jubilejnim Lovačkim vjesnikom.

Slavnostna akademija, pod predstvom Republiške konference SZDL Hrvatske, je bila 8. decembra 1977 v dvorani delavskega vseučilišča »Moše Pijade« v Zagrebu. Na sporedu so bili, poleg kulturnih točk, tudi govori: Antuna Bibra, predsednika Lovske zveze Hrvatske; dr. Iva

Margana, predsednika Republiške konference SZDL Hrvatske; Bogdana Stoparja, urednika in odgovornega urednika revije Lovački vjesnik.

Med številnimi udeleženci so bili na akademiji tudi zastopniki slovenskega lovstva: Lojze Briški, predsednik skupščine LZS; Rado Pehaček, predsednik izvršnega odbora LZS; Tone Svetina, glavni urednik glasila LOVEC.

Zadnja številka v letu 1977, oziroma 12. številka petinosemdesetega letnika, je hkrati tudi jubilejna številka Lovačkega vjesnika. Na notranjih straneh in zadnji strani ovitka je upodobljenih 36 izbranih naslovnih strani hrvatske lovske revije devetindvajsetih letnikov. Na 48 notranjih straneh pa izbrani avtorji predstavljajo bistveno vsebino te eminentne revije 85 letnikov in njene ustvarjalce — urednike ter glavne sodelavce.

Iz ruševin in ognja francoske revolucije leta 1789 se je val svobodoljubnih idej širil prek vse Evrope. Butnil je tudi v temelje habsburške dinastije, ki je vladala Avstro-Ogrski in katere sestavni del je bila tudi Hrvatska. Vladarji na Dunaju so morali popustiti narodom svoje velike države. Toda prizadevanja zatiranih v »ječi narodov« so bila le delno uspešna. Potem novi val revolucije leta 1848 zopet ruši zaostale politične bariere in ukinja fevdalizem. Politične spremembe se odražajo tudi v lovstvu. Regalni lovski sistem, ko si je vladar delil lovske pravice s fevdalci, cesarsko-kraljevsko namestništvo sicer ukinje s posebno uredbo, od 4. 4. 1859. Toda lov dobijo v roke novi privilegiranci, zato se naglo razvija divji lov. V nevarnosti je obstoj divjadi, zlasti nekaterih vrst. Tedaj nastopijo napredni lovci, ki hočejo divjad zaščititi. Prizadevajo si organizirati lovska društva na novih temeljih. Po vsej Avstro-Ogrski se porajajo tako imenovana društva za zaščito lova. V Zagrebu je bilo leta 1881

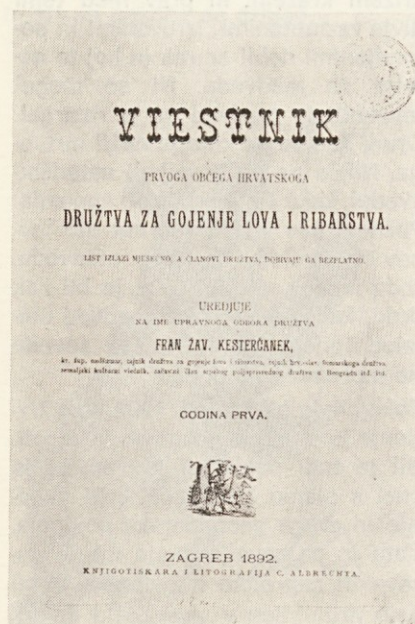
osnovano »Društvo za obranu lova u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji«. Leta 1891 je dobilo nova pravila in spremenjen naziv »Prvo opće hrvatsko društvo za gojenje lova i ribolova« ter naslednje leto (1892) začelo izdajati svoje glasilo »Viestnik prvoga obćega hrvatskoga društva za gojenje lova i ribarstva«.

V jubilejnim Vjesniku ne moremo mimo uvodnega članka, izpod peresa Antuna Bibra, predsednika Lovske zveze Hrvatske. Med drugim piše, da obletnica glasila Lovački vjesnik ni povezana le z zgodovino hrvatskega lovstva in ne priča le o bogati in dolgi lovski tradiciji Hrvatske, ampak tudi prepričljivo govori o tem, da na Hrvatskem že celo stoletje organizirano skrbijo za divjad.

Iz njegovega članka tudi zvemo, da je bilo na Hrvatskem organiziranih lovcev: leta 1947 — 16 000, leta 1954 — 20 000, leta 1966 — 25 000 in leta 1977 — 49 879. Lovački vjesnik pa izhaja v 55 000 izvodih.

LZ Hrvatske je v svojem programu podčrtala, da je lovstvo ena izmed specifičnih oblik varstva narave in da ne more biti posebnih lovskih interesov, ki bi bili nasprotni načelom in potrebam varstva narave. V programu je zapisan tudi sklep, da lovec iz lovišča lahko vzame le toliko, kolikor je v lovišče vložil. Nadalje predsednik Bibra piše: Vsem je danes jasno, a kolikor ni, naj bi jim bilo jasno, da divjadi v naših pogojih brez lovcev že zdavnaj ne bi bilo. Prav tako pa je tudi jasno, da je zlasti od obnašanja in dela lovcev odvisno, v kakšnem stanju in količini so staleži divjadi ter kakšna je perspektiva za naprej.

Uredništvo je v jubilejni številki hotelo »oteti pozabi in osvetliti čtivo«, ki je v 85 letih in letnikih izšlo na 52 194 straneh. Vso dolgo dobo izhajanja je razdelilo v tri etape: 1892—1918 (konec prve svetovne vojne); 1918—1945 (konec

druge svetovne vojne); 1945—1977. Vso snov, ki jo obravnava gradivo 85 let, avtorji predstavljajo pod ustreznimi naslovi: Divjad, lovišča in lovci; Lovska zakonodaja; Lovsko orožje in balistika; Lovsko strelstvo; Ornitologija; Kinološke teme; Lovska znanost in lovstvo kot stroka; Obča in lovska kultura; Izdajanje knjig, povezano z Lovčkim vjesnikom; Lov in leposlovje; Ribišstvo; Lovstvo in varstvo narave.

Pod navedenimi naslovi so omenjeni vsi najvažnejši članki, s kratkimi povzetki, in njihovi avtorji. Pod temi naslovi med drugim beremo:

Osnovni razlog, da je Viestnik začel izhajati leta 1892, so bile priprave na lovski zakon, sprejet leta 1893. Ta hrvatski zakon je bil znan kot najboljši lovski zakon v Avstro-Ogrski.

Prve fazane za razplod na Hrvatskem so nabavili na Moravskem in prvih 63 so odstrelili leta 1872.

Leta 1900 piše M. H., da na Hrvatskem še živijo risi.

V stari Jugoslaviji so od leta 1918 do 1931 veljali lovski zakoni, ki so pred tem veljali v raznih državah, katerih del so bila prej ozemlja, ki so po prvi svetovni vojni pripadla Kraljevini SHS. V veljavi sta torej ostala modificirana regalni in dominalni sistem. Ta dvojnost je zelo motila, saj sta se nenehno spopadali dve koncepciji. Temu je naredil konec prvi jugoslovanski lovski zakon leta 1931. V bistvu je ostal dominalni lovski sistem. Modifikacija pa je prvenstveno v tem, da pravica do lova ostane lastniku vsaj 200 oralo združenega zemljišča. Manjša lovišča pa so se združila v občinska lovišča, ki so jih občine na dražbi dajale v zakup najboljšim ponudnikom. Zaradi tega se ta sistem imenuje tudi zakupni. O lovskem orožju, nabojih in sploh o lovski balistiki je v 85 letih 20 avtorjev napisalo okoli 150 člankov, kar je za to dolgo dobo razmeroma malo. Toda objavljeni članki imajo dokajšnjo vrednost.

Lovački vjesnik

1892 - 1977

broj 12

Gedina LXXXV

Prosinac 1977

Naslovna stran jubilejne številke; napisi so na temno zeleni podlagi

Leta 1895 je bilo v Ilidži pri Sarajevu prvo mednarodno streljanje na prave, žive golobe. Papirnatega letčega goloba pa je izumil leto prej — 1894 — Dunajčan Fuchs. Disciplina streljanje na umetne golobe je bila v pristojnosti hrvatske lovske zveze vse do leta 1956, ko jo je »prevzela« hrvatska strelska zveza.

Vjesnik je opravil pionirsko delo pri varstvu ptic, tudi nekoč tako zelo osovraženih ujed. Vseskozi tudi podpira znanstveno proučevanje ptic, kakor preglede njihovih želodcev in obročkanje, ki se je na Hrvatskem začelo leta 1910.

Na pobudo Vjesnika je Lovska zveza Hrvatske začela izdajati hrvatski kinološki list »Moj pas«.

Razne znanstveno-strokovne teme v Vjesniku obravnava 25 avtorjev v številnih člankih, katerih naslovi so vsi navedeni.

V sfero lovske in obče kulture spada tudi lovsko terminologija. Začetki organiziranega hrvatskega lovskega izrazoslovja segajo v leto 1930. Delo pa je prekinila vojna. Po osvoboditvi so ga skušali oživiti, vendar je bilo premalo moči in časa, da bi delo dokončali. Zanimivost posebne vrste je, da je Vjesnik objavil eno edino lovsko kom-

Plaketa Lovske zveze Hrvatske — priznanje ob 85-letnici Lovačkoga vjesnika

pozicijo — lovski marš, delo Đ. Ružića.

Dodatno k Vjesniku je »Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribarstva« v letih od 1927 do 1940 izdalo 7 lovskih knjižic, »Lovački savez Hrvatske« pa po osvoboditvi v svoji »Mali lovački biblioteki« okrog 40 del, med njimi tudi »Šolanje ptičarjev«, knjigo znanega slovenskega lovskega in kinološkega pisca dr. Janka Lokarja.

Vjesnik je veliko pozornost posvečal tudi ribištvu, zato je več desetletij izhajal z imenom »Lovačko-ribarski vjesnik«. Od leta 1938 pa ne prinaša več člankov, razprav in vesti o ribah in ribištvu.

Priznanji Lovske zveze Hrvatske

Na slavnostni akademiji, 8. 12. 1977, v počastitev 85-letnice glasila LOVAČKI VJESNIK, so podelili posebni priznanji Lovske zveze Hrvatske številnim sodelavcem te revije in tudi nekaterim glasilom.

Iz Slovenije so prejeli —

Srebrno plaketo:

Lovec, glasilo Lovske zveze Slovenije in revija za lovstvo

Bronasto plaketo:

France Cvenkel, urednik in odgovorni urednik Lovca
Veljko Varičak, lovski svetnik LZS

Prvi urednik »Viestnika« (od leta 1892 do leta 1910) je bil Fran Žaver Kesterčanek, ki je bil hkrati tudi tajnik »Prvoga obćega hrvatskoga društva za gojenje lova i ribarstva«. Sicer je bil pa F. Ž. Kesterčanek profesor na gozdarski fakulteti, deželni kulturni svetnik, pisec strokovnih gozdarskih knjig, organizator gozdarskih in lovskih razstav, lovski pisec itd. Njegove zasluge za afirmacijo lista so ogromne.

Drugi urednik (od 1910 do 1928) je bil Ervin Rössler, človek podobnega značaja, kvalitet in sposobnosti kakor Kesterčanek. Po poklicu profesor v Zagrebu, doktor prirodoslovnih ved, prvi upravitelj ornitološke centrale v Zagrebu, ihtolog (strokovnjak o ribah) itd.

V letih od 1928 do 1940 je urednikoval z veliko ljubeznijo Alfonz Šemper, zdravnik po poklicu. Sicer naj bi postal tajnik hrvatskega lovskega društva, a je po Rösslerjevi smrti kot sposoben pisec, stilist prevzel uredništvo. Šemper je bil tudi odličen poznavalec lovskih trofej in kot tak organizator lovskih razstav. Leta 1936 mu je bila poverjena postavitev jugoslovanskega oddelka na mednarodni lovski razstavi v Berlinu.

Četrti urednik (od 1940 do 1945) je bil gozdarski inženir Ivo Čeović. Po prvi vojni je bil prvi in edini tajnik »Saveza lovačkih društava Hrvatske i Slavonije« vse do druge svetovne vojne. Čeović je veliko študiral in postal prvi poklicni lovski strokovnjak na Hrvatskem. Je tudi pisec več strokovno-znanstvenih lovskih knjig. Zlasti so znana njegova dela »Lovstvo«, »Fazan«, »Sledi divjadi«, »Lov v vprašanjih in odgovorih«.

Danko Angjelinović, odvetnik in pisatelj, je bil urednik le dve leti (1945, 1946). Pisal je dobre pesmi, drame in prozo ter se izkazal v lovski beletristiki.

V letu 1946 prevzame uredništvo Bogdan Stopar. Izhaja iz rodbine z izrazito lovsko tradicijo in ljubeznijo do narave, je navdušen lovec,

po izobrazbi pravnik, po poklicu književnik, novinar, s potrebnim znanjem in bogatimi izkušnjami. Urednik in odgovorni urednik Vjesnika je — s prekinitvijo — še sedaj.

V letih od 1954 do 1959 je bil urednik Lazar Raić. On je tudi prvi in edini hrvatski lovski strokovnjak, ki ga je Mednarodni svet za lovstvo (CIC) izbral že pred 15 leti za svojega eksperta v raznih komisijah. Posebno plodno je bilo njegovo delo pri organiziranju in postavitvi lovskih razstav v mnogih mestih Jugoslavije. Kot ocenjevalec lovskih trofej pa se je tudi izkazal na številnih mednarodnih lovskih razstavah v inozemstvu. Raićevo življenjsko delo pa je vsekakor hrvatski lovski muzej.

Jubilejna številka predstavlja v posebnih člankih tudi glavne pisce Lovačkoga vjesnika v vsem njegovem izhajanju. Vsakemu izmed njih posvetimo nekaj besed:

Milovan Zoričić, (1884—1971), doktor prava, poliglot, diplomat, človek s široko kulturo, je objavil v Vjesniku skupno 166 člankov z raznih področij, od lovske publicistike, zakonodaje, gojitve divjadi, ocenjevanja trofej, lovske balistike, lovske etike in terminologije do lovskih razstav doma in v tujini. Zoričić je bil nad 50 let vodilna osebnost lovstva na Hrvatskem in v Jugoslaviji. Predsednik hrvatskega lovskega društva je bil v letih od 1913 do 1939 in dolgo tudi podpredsednik Glavne lovske zveze Jugoslavije.

Gozdarski inženir Zlatko Turkalj (1885—1970), ki je služboval v Liki in Gorskem kotarju, je pisal zlasti o proučevanju biotopa divjega petelina, medveda in druge divjadi Krasa. Monografijo o divjem petelinu mu ni dovolila končati njegova smrt. Turkalj je pisal tudi dobro lovsko prozo. Bil je sicer skop v besedah, a precizen v opisovanju. Sodeloval je tudi v slovenskem

Na Hrvatskem se vse več lovišč ponaša z damjeki ali jeleni lopatarji

Foto K. Mlinar

Lovcu in naši starejši lovci poznajo njegovo peró.

Tekmec Turkalju v mnogih polemikah je bil Iso Cepelić (1880—1956). Oba sta zelo ljubila naravo in lov, sicer sta se pa zelo razlikovala. Cepelić je sicer študiral romanistiko in slavistiko na Dunaju, a je končno doktoriral na pravni fakulteti v Zagrebu. Izredno pozornost je posvečal lovski terminologiji in o tem tudi pisal v Vjesniku. Imel je izjemen čut za pisanje in lovci so njegova dela zelo radi brali. Širši javnosti pa sta zlasti znani zbirki njegovih pripovedk. Mik njegovemu pisanju je blaga ironija, ne samo na tuj, ampak tudi na svoj račun.

Gozdarski inženir Petar Dragišić (1897—1968) je eden izmed redkih lovskih strokovnjakov, ki je prišel na strani Vjesnika iz lovske prakse za lovsko prakso. Služboval je večinoma v predelih z jelenjadjo, zato je tudi največ pisal o njej, s posebnim ozirom na gojitev, zaščito in urejanje jelenskih lovišč. Znana je njegova briljantna monografija »Jelen«, prav tako »Lovski priročnik«, ki ga je on uredil.

Gozdarski inženir Zvonko Car (1905—1973), ki je tudi doktoriral iz gozdarstva, je največ svojih član- kov namenil srnjadi. Znani sta pa tudi njegovi večji deli, o medvedu

in bonitiranju lovišč za veliko divjad, ki ju je izdala »Mala lovačka biblioteka«.

Med pomembne sodelavce glasila hrvatskih lovcev uredništvo tudi uvršča tri ilustratorje:

Od leta 1933 do 1940 je z akvareli in risbami zalagal Vjesnik Hans Gagern, doma z gradu Mokrice pri Brežicah v Sloveniji. Slovenskim lovcem slikar H. Gagern ni nepoznan, saj je bilo pred časom veliko njegovih risb tudi v Lovcu.

Leta 1947 se na ovitku Vjesnika pojavijo prve barvne slike, katerih avtor je Vladimir Filakovac (1892 do 1972). Rojen je bil v Slavonskem Brodu, likovno akademijo pa je študiral v Budimpešti. Njegova dela, razstavljenja tudi v budimpeštanski galeriji, so žela priznanja. V Beogradu pa je Filakovac znan kot slikar fresk.

Tretji ilustrator vinjet je Aleksander Forenbacher, profesor risanja, ki sedaj živi v Zagrebu kot svobodni umetnik. Njegove risbe konkre-

tizira, poleg izvrstne tehnike, tudi izjemna razgibanost. Vsaka žival mu je — gibanje.

Celotno gradivo jubilejnega Lovačkega vjesnika povezuje 16 kratkih odlomkov iz objavljenih del v letih od 1892 dalje. Naj končamo z zadnjim odlomkom v njem:

»Na lovu se odpočijem, lov me osveži, zato ga imam rad. Uživam, kadar se lepega sončnega dne lahko sprehajam čez polja, skozi gozdove, kadar morem neposredno opazovati intimno življenje v naravi. Naravo je treba ljubiti, divjad pa je njen sestavni del, ona poživilja naše gozdove in polja, zato jo je treba čuvati...« Tako nam je govoril tovariš Tito na tistem nepozabnem srečanju. Titove besede niso samo dober nauk, ampak tudi bogato naročilo, po katerem bi se morali ravnati vsi, ki so jim divjad, lov in narava pri srcu.

Lovačkemu vjesniku, glasilu bratskih hrvatskih lovcev, ob njegovem častitljivem jubileju slovenski lovci iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo uspehov za nadaljnji napredek hrvatskega lovstva.

France Cvenkel

Lovska kinologija

Plan kinoloških prireditev za leto 1978

Kinološke komisije pri zvezah lovskih družin (ZLD) so vsaka za svoje območje planirale prireditve lokalnega pomena. Kinološke organizacije za posamezne pasme psov so planirale republiške, zvezne in mednarodne prireditve.

Zbori sodnikov za posamezne pasme pa so dolžni za vse prireditve razporediti kinološke sodnike in sodniške pravnike ter o razporeditvi obvestiti ZLD in Kinološko zvezo Slovenije (KZS).

Na osnovi razporeda sodnikov so ZLD dolžne posamezne sodnike pravočasno pisмено povabiti na prireditve ali pa jih obvestiti, da prireditve odpade.

Sodnik, ki se je z razporeditvijo strinjal in je upravičeno zadržan, je dolžan oskrbeti zamenjavo prek svojega strokovnega sveta ali pa prek KZS.

ZLD Bela krajina

16. 9. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 7. uri na dvorišču Jureta Rudmana v Črnomlju.
17. 9. PNZ (preizkušnja naravnih zasnov) goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 6. uri pri šoli Črnomelj — Loka.

ZLD Celje

28. 5. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom Rinka pri Žalcu. Obenem bo tudi preizkušnja psov jamarjev samo v rovu.

9. 9. lokalna tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem, zbor ob 8. uri pred lovskim domom Rinka pri Žalcu.

4. 11. PNZ šarivcev v lovišču Braslovče. Zborni mesto in ura bosta določena naknadno.
11. 11. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom Rinka pri Žalcu.

18. 11. PNZ brak-jazbečarjev v Rogaški Slatini, zborni mesto in ura zbora bosta določena naknadno.

25. 11. PNZ goničev v lovišču Šmarje pri Jelšah. Zborni mesto in ura zbora bosta določena naknadno.

Pripomba: Vse prireditve so na soboto. Vodniki so dolžni udeležbo prijaviti ZLD Celje najmanj 10 dni pred prireditvijo.

ZLD Idrija

14. 5. telesno ocenjevanje goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev. Zbor v Idriji na običajnem mestu, ob 8. uri.

17. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor v Cerknem, ob 8. uri.

ZLD Kočevje

14. 5. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor pred gostilno »Cene« v Ribnici, ob 7. uri.

25. 6. lokalna tekma po krvnem sledu in PNZ za barvarje. Zbor ob 7. uri pred gostilno »Lovšin«, Stara cerkev.

10. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 7. uri v Mali Slevici pri Velikih Laščah.

ZLD Ljubljana

16. 4. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pred halo Tivoli v Ljubljani, prijave niso potrebne.

23. 4. PNZ ptičarjev. Zbor ob 7. uri pri gostilni Tavčarjev dvor na Ježici v Ljubljani. Prijave do 13. 4.

9. 9. PNZ jamarjev. Zbor ob 7. uri pri ornitološkem zavodu — hipodrom na Ježici v Ljubljani. Prijave do 31. 8.

9. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Šentvid pri Stični. Zbor ob 7. uri pri lovskem domu. Prijave do 31. 8.

16. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Moravče. Čas in točen kraj zbora bosta določena naknadno. Prijave do 6. 9.

23. 9. lokalna tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem v lovišču LD Grosuplje. O točnem kraju in času zbora bodo vodniki obveščeni po prijavi. Rok za dostavo prijav je do 13. 9.

30. 9. lokalna tekma po krvnem sledu lovskih psov vseh pasem in PNZ barvarjev za kamniški bazen v lovišču LD Stahovica. Zbor ob 8. uri pri gostilni Orel v Stahovici. Prijave poslati na LD Stahovica do 20. 9.

14. 10. jesenska zrejna preizkušnja ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave do 5. 10.

21. 10. PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave do 11. 10.

Pripomba: Udeležbo na vsaki kinološki prireditvi, razen na telesnem ocenjevanju in lokalni tekmi po krvnem sledu v Stahovici, morajo vodniki prijaviti v določenem roku ZLD, Ljubljana, Župančičeva 9.

Opozarjamo, da na dan PNZ ali tekme ne bo telesnega ocenjevanja psov. Psi, privedeni na prireditve brez predhodne prijave ali telesno neocenjeni, ne bodo pripuščeni na preizkušnjo oz. tekmo. Prijavnina je 50 din in se članom LD povrne, če se prireditve udeležijo.

ZLD Ljutomer

23. 4. PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Ljutomer.

22. 10. JVP in širša poljska tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Križevci.

ZLD Maribor

8. 4. telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev. Zbor ob 8. uri v Dravogradu pri Klančniku, Podklanc 5.

9. 4. telesno ocenjevanje ptičarjev, šarivcev in jamarjev v Mariboru. Zbor ob 8. uri na prostoru Društva ljubiteljev športnih psov, Vrbanska 61.
22. 4. PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Staršah.

23. 9. lokalna tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem in PNZ barvarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Polskava. Prijave do 10. 9.

30. 9. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Staršah.

30. 9. PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri v Dravogradu pri Klančniku, Podklanc 5.

14. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Pozne v Oplotnici.

21. 10. PNZ psov jamarjev. Zbor ob 8. uri v Dravogradu pri Klančniku, Podklanc 5.

21. 10. PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Račah.

28. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Dravogradu pri Klančniku, Podklanc 5.

28. 10. Jesenska zrejna in poljska tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Račah.

Pripomba: Na PNZ in tekmah ne bo telesnega ocenjevanja psov in psi brez telesne ocene ne bodo pripuščeni na prireditve.

Udeležbo na vsaki PNZ in tekmi je obvezno treba prijaviti vsaj 10 dni pred prireditvijo na ZLD v Mariboru, Partizanska 12, tel. 21-878.

ZLD Novo mesto

22. 4. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri domu ZLD Novo mesto.

23. 4. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostišču Grmada v Trebnjem.

21. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na strelišču LD Šentjernej v Šentjerneju.

22. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostišču Grmada v Trebnjem.

ZLD Notranjske

9. 9. lokalna tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem in PNZ barvarjev za območje notranjskih LD. Zbor ob 8. uri pri »Urški«, Iga vas.

Prijave najkasneje do 25. 8., neprijavljeni ne bodo pripuščeni na tekmo.

21. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred avtobusno postajo v Cerknici.

ZLD Postojna

24. 6. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri v parku Goz-

darskega šolskega centra v Postojni.

30. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Senožecah pri gostišču Stari grad.

ZLD Ptuj

8. 4. telesno ocenjevanje ptičarjev vseh pasem.

15. in 16. 4. PNZ za ptičarje. Zbor ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj, Potrčeva 54, Ptuj. 21. in 22. 10. jesenska zrejna tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj, Potrčeva 45, Ptuj.

28. 10. telesno ocenjevanje in PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred domom LD Spodnje Ptujsko polje-Sobetinci.

14. 10. telesno ocenjevanje in PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj, Potrčeva 45, Ptuj.

Pripomba: Za vse PNZ in telesna ocenjevanja psov je obvezno dostaviti ZLD Ptuj, najmanj 10 dni pred prireditvijo, prijavo na predpisanih formulirjih, ki se dobijo na sedežu ZLD Ptuj.

Na prireditve je obvezno prinesiti rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini za leto 1978. V primeru manjšega števila prijavljenih psov bo prireditev, planirana za dva dni, izvedena v prvem dnevu.

ZLD Posavje

15. 4. telesno ocenjevanje in PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Vahčič v Cerkljah.

22. 4. telesno ocenjevanje ptičarjev in šarivcev. Zbor ob 8. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem. Po telesnem ocenjevanju bo PNZ ptičarjev v lovišču LD Krško.

29. 4. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na dvorišču gostilne Murko v Krškem.

7. 10. PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri na žel. postaji Libna.

14. 10. poljska tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem.

11. 11. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na žel. postaji Krško.

Pripomba: Vodniki morajo najmanj 7 dni pred prireditvijo prijaviti udeležbo na ZLD Posavje-Krško.

ZLD Prekmurje

1. 4. telesno ocenjevanje ptičarjev in jamarjev. Zbor ob 8. uri na letališču v Rakičanu pri M. Soboti.

22. in 23. 4. PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri na letališču v Rakičanu pri M. Soboti.

9. 9. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Horvat v Nemčevcih pri M. Soboti.

14. in 15. 10. jesenska zrejna in poljska tekma ptičarjev. Kraj in čas bo ZLD prijavljenim vodnikom pravočasno sporočila. Telesnega ocenjevanja psov v obeh dnevih ne bo.

Pripomba: Vodniki morajo prijaviti udeležbo psov vsaj 10 dni pred prireditvijo ZLD Prekmurje, na obrazcu, ki se dobi pri kinološkem referentu LD. V primeru manjšega števila prijavljenih psov bo prireditev, ki je planirana za dva dni, izvedena že prvi dan. Na vsako prireditev je obvezno prinesiti rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini za leto 1978.

ZLD Koper

26. 3. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 7. uri pri gostilni Angel — Tomos Koper.

9. 4. PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri klavnici v Luciji.

16. 9. lokalna tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem in PNZ barvarjev. Zbor ob 7. uri pred motelom Kozina.

7. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 7. uri pri združenem domu Pridvor.

14. 10. jesenska tekma ptičarjev in PNZ šarivcev. Zbor ob 7. uri pri klavnici v Luciji.

21. 10. lokalna uporabnostna tekma goničev. Zbor ob 7. uri pri gostilni »Trije lovci« v Šmarju.

ZLD Nova Gorica

8. in 9. 4. telesno ocenjevanje in PNZ ptičarjev. Kraj in čas zbora bosta javljena pozneje.

4. 6. telesno ocenjevanje psov, razen ptičarjev. Kraj in čas zbora bosta javljena pozneje.

23. 9. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri umetnem rovu v Ajdovščini.

30. 9. PNZ šarivcev. Kraj in čas zbora bosta javljena vodnikom naknadno.

Tudi v snegu je včasih prijetno

Foto I. Napotnik

11. 11. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Kraj in čas zbora bosta vodnikom sporočena naknadno.

15. 10. lokalna tekma po krvnem sledu lovskih psov vseh pasem in PNZ barvarjev iz območja ZLD Gorica. Kraj in čas zbora določena naknadno.

17. 9. lokalna tekma ptičarjev in šarivcev v prostem prinašanju male divjadi. Kraj in čas zbora bosta določena naknadno.

14. 10. izbirno tekmovanje goničev, ki bodo zastopali ZLD Gorica na republiški tekmi goničev. Kraj in čas zbora bosta določena naknadno.

ZLD Gorenjske

3. 6. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri pred gostilno Marink v Naklem.

2. 9. lokalna tekma po krvnem sledu lovskih psov vseh pasem in PNZ barvarjev. Zbor

ob 8. uri v vasi Meja na Sorškem polju.

7. 10. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri na Polici pri Naklem.

28. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev v loviščih LD Poljane in LD Stol. Zbor ob 8. uri v Poljanah pred domom LD Poljane in v Rodinah pri gostilni Mežek.

ZLD Gornja Radgona

26. 3. telesno ocenjevanje ptičarjev. Kraj in čas zbora bosta objavljena naknadno.

23. 4. PNZ ptičarjev. Kraj in čas zbora bosta objavljena naknadno.

29. 10. zrejna in poljska tekma ptičarjev. Kraj in čas zbora bosta objavljena naknadno.

ZLD Zasavje — Trbovlje

15. 7. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na prostoru ŠD Rudar v Trbovljah.

29. 7. telesno ocenjevanje šarivcev. Zbor ob 8. uri v Trbovljah na prostoru ŠD Rudar.
PNZ goničev in brak-jazbečarjev bo septembra v lovišču LD Dol. Zborna mesto, datum in čas bodo lov. družinam sporočeni pozneje.

Zavod za gojitev divjadi Kozorog

18. 10. tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev zavoda Kozorog. Kraj in čas zbora določi kinološki referent zavoda.

Zavod za gojitev divjadi Triglav

25. 10. tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev zavoda Triglav. Kraj in čas zbora določi kinološki referent zavoda.

Gojitveno lovišče Medved

17. 6. tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev gojitvenega lovišča Medved. Kraj in čas zbora določi kinolog gojitvenega lovišča.

REPUBLIŠKE, ZVEZNE IN MEDNARODNE PRIREDITVE

Klub ljubiteljev goničev

15. 10. republiška uporabnostna tekma goničev. Predvidena na območju ZLD Gorenjske, točen kraj in čas bomo sporočili ob razpisu vsem ZLD v Sloveniji.

— Predvideni so štirje zrejni pregledi goničev vseh pasem za: Gorenjsko, Kočevje, Celje in Idrijo.

Datum, čas in zborna mesto bomo objavili naknadno.

Društvo brak-jazbečar in barvar

2. 9. zrejni pregled brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred Tavčarjevim dvorom na Ježici v Ljubljani.

7. 10. republiška tekma po krvnem sledu brak-jazbečarjev in barvarjev. Zbor ob 8. uri pred hotelom Pugled v Kočevju.

21. 10. mednarodna tekma barvarjev po krvnem sledu med Slovenijo, avstrijsko Koroško in Julijsko krajino v lovišču Zavoda za gojitev div-

jadi Kozorog. Zbor ob 7.30 v Tržiču pred gostilno Krvin.
11. 11. republiška uporabnostna tekma brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Pečnikar v Šentjakobu ob Savi.

Klub ljubiteljev psov jamarjev

20. 5. zvezna tekma jamarjev v rovu z izvlačanjem. Zbor ob 8. uri pred hotelom Planika v Ajdovščini. Prijave poslati vsaj do 15. 5. na naslov: Andrej Tollazi, Tržaška 34, Dol. Logatec.

21. in 22. 10. mednarodna uporabnostna tekma jamarjev. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom Rinka pri Žalcu. Prijave sprejema do 10. 10. Andrej Tollazi, Tržaška 34, Dol. Logatec.

Društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov

16. in 17. 9. republiška tekma ptičarjev — »Memorial B. Sežuna«. Zbor ob 8. uri pred Tavčarjevim dvorom na Ježici v Ljubljani. Prijave in prijavnino 100 din poslati do 12. 9. na DLPŠ.

28. 10. republiška tekma španjelov. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave s prijavnino 100 din poslati do 24. 10.

29. 10. tekma ptičarjev in španjelov v prostem prinašanju. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave s prijavnino 50 din poslati do 24. 10.

5. 11. XVI. republiška tekma po krvnem sledu lovskih psov vseh pasem za prehodni pokal »Memorial Vladimira Plešničarja«. Kraj in čas bomo prijavljenim tekmovalcem javili naknadno. Prijavo s prijavnino 100 din poslati do 30. 10.

Pripomba: Prijavnino vsem tekmovalcem po tekmi vrnemo, odsotnim pa zapade v korist DLPŠ.

Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev

30. 9. mednarodna tekma v vodnem delu ptičarjev in šarivcev, s sodelovanjem podružnice DLPŠ za Podravje in Pomurje v Ljutomeru.

Društvo ljubiteljev prepeličarjev

28. 5. republiški zrejni pregled prepeličarjev, poleženih v letu 1977. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom Rinka pri Žalcu.

9. 9. enodnevni tečaj za vodnike prepeličarjev. Zbor v lovski koči na Rinki pri Žalcu ob 8. uri.

28. in 29. 10. republiška uporabnostna tekma prepeličarjev. Kraj in čas bosta določena naknadno.

Naši najboljši v Avstriji — na tekmi po krvnem sledu

Po dogovoru s predstavniki avstrijskega društva prijateljev psov krvosledcev smo se udeležili tekmovalstva po krvnem sledu s hanoveranko Tiso, katere lastnik je Maks Konečnik iz Kočevja, in z bavarko Jasno, katere lastnik je Stane Hribnik iz Škofje Loke. Kot sodnika opazovalca sva sodelovala Lojze Mlakar in podpisani.

Tekmovanje je bilo 22. oktobra 1977 na Svinji planini v lovišču Lölling, ki je last švicarske družbe. Z M. Konečnikom sva prišla v Lölling dan pred tekmo, zaradi polaganja umetnih krvnih sledov.

Na posvetu, na katerem so bili 4 avstrijski sodniki in 4 sodniki pripravniki, sem bil presenečen nad vestnostjo, predvsem gozdarjev, ki so sodelovali pri pripravah. Nadgozdar nam je predložil karte, kjer so bile vrisane predvidene smeri 4 umetnih sledov s približno enakimi pogoji.

Dom LD Starše, znano zbirališče udeležencev tekmovanj psov jamarjev

Foto C. Brvar

Dolžina sledu, izmerjena po karti, je bila 1200 m. Začetek sledov je bil v starejšem smrekovem sestoju, nato so sledovi vodili skozi gosto smrekovo kulturo, potem pa skozi večjo poseko z močvirjem. Vsak sled je peljal prek potoka in se končal zopet v starem gozdu, kjer je bil na koncu vsakega sledu položen kos jelenjadi (dva jelena, košuta in tele).

Po ogledu zarisanih sledov je vsak sodnik dobil gozdarja spremljevalca, ki je bil seznanjen s pričetkom ter koncem sledu. V polivinilasti vrečki je vsak sodnik imel šop dlake položene divjadi, prvo levo in zadnjo levo nogo te divjadi in 1,5 litra krvi iste divjadi.

Sledove smo pričeli polagati ob 13. uri na tale način: Na začetku sledu je polagalec na drevo pritrdil št. sledu, na nastrelu je potresel šop pripravljene dlake in nekaj več krvi, nastrel pokrila s smrekovimi vejicami, da veter ni mogel odnesti dlake in zato da bi kri obdržala svoj dah. Parklje položene divjadi je sodnik montiral v sledni čevlji za na levo nogo in si ga obul na nastrelu. Z enim čevljem na nogi zato, da je vtisnil le z vsakim drugim korakom (primerna razdalja) dah ranjene divjadi. Ob tem sledu pa je še brizgal kri iz steklenice, v večjih in manjših presledkih. Gozdar, ki je spremljal sodnika, je imel poln nahrbtnik nalomljenih smrekovih vej, s katerimi je pred sodnikom »trasiral« sled s polaganjem le-teh na tla, kar je bilo drugi dan sodniku v pomoč za kontrolo, kako pes izdeluje sled. Sledove so položili v dobri uri in pol, ker je vsak sodnik s pomočnikom položil le en sled.

Drugi dan, zjutraj ob 7.30, smo se zbrali vsi sodniki in 4 vodniki s 4 psi: 2 iz Jugoslavije, 2 iz Avstrije. Vodja tekme Hans Rader je pozdravil navzoče, še posebej nas iz Jugoslavije, z željo, da bi bilo več takih tekmovanj. Nato je pozdravil prisotne in zopet še posebej Jugoslovane vodja avstrijske rodovne knjige krvosledcev ing. Hans Scheidhofer. V imenu naših tekmovalcev in drugih sem

se zahvalil za izkazano pozornost, razumevanje in sodelovanje ter Avstrije povabil, da se v letu 1978 udeleže tekme v Sloveniji.

Potem so zadoneli lovski rogovi in naznanili začetek tekmovanja. Odšli smo iskat obstreljeno divjad. Discipline tekmovanja so enake našim po našem pravilniku, le faktorji za količino točk in vrstni red disciplin so nekoliko drugačni. Pes najprej izdeluje sled, potem ocenijo njegovo vedenje ob mrtvi divjadi in nazadnje odložitev z obnašanjem po strelu, kar pa je precej strožje kakor pri nas. Pse so odložili proste ali privezane v gozdu na raznih krajih. Nato smo odšli z vodniki do lovske koč. Po 20 minutah je sodnik ustrelil. Počekali smo še 10 minut, nato pa se vrnili po pse, ki so bili vsi na svojih mestih (pes lahko sedi, leži ali celo stoji, le prostora ne sme zapustiti, tudi ne sme cviliti ali lajati). Pes izdeluje sled brez sodnikovih popravkov; le pes sam se lahko največkrat trikrat odstrani s sledu, a se mora sam popraviti. Ob takih pogojih sem bil za naši psi tekmovalki nekoliko v skrb, toda vodnika sta računala na dober dan svojih psic.

Ob 12. uri smo se zbrali pri lovske koč. Vsi vodniki so imeli za klobukom zeleno vejico in tudi vsi psi na ovratnici. Ko je zbor sodnikov pregledal ocene, smo bili prijetno presenečeni: naša vodnika oz. njuna psa sta zasedla 1. in 2. mesto, avstrijska pa sta si z enakim številom točk delila 3. in 4. mesto.

Uspehi:

1. Psica Jasna, bavarska barvarka, je dosegla 150 točk, vodnik Stane Hribnik.
2. Psica Tisa, hannovrska barvarka, je dosegla 145 točk, vodnik Maks Konečnik.
- 3.—4. Psica Beta, bavarska barvarka, je dosegla 127 točk, vodnik Franc Gitensfeld.
- 3.—4. Pes Heimo, hannovrski barvar, je dosegel 127 točk, vodnik Godfried Rigler.

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov je bil pozdrav lovini, položeni na koncu sledov, ki so jo med-

Naši najboljši v Avstriji: Stane Hribnik z Jasno (prvi z leve) in Maks Konečnik s Tiso (deseti z leve) — po pozdravu lovini

tem pripeljali in položili pri lovske koč. Zadoneli so lovski rogovi in lovska hvala.

Jože Vester,
kin. sodnik

že večkrat rečeno in napisano, velja tudi tokrat: štirinožnim prijateljem je treba posvetiti več časa in truda!

Jože Selan, kinol. sodnik

Poljska tekma ptičarjev v Krškem

Prireditelj tekme, ki je bila 15. 10. 77, je bila Zveza lov. družin Posavje. Vodja tekme je bil Levko Riedl, sodila pa sva Pavel Cvenkel in podpisani.

Vreme je bilo megleno, oblačno. Stalež fazanov je bil zadovoljiv, jerebic in zajcev pa je bilo razmeroma malo. Vodniki so privedli na tekmo 9 psov.

Najuspešnejši so bili:

1. Nem. kratkodlaki ptičar Krim Podhribski, 60191, dosegel 187 točk in I. a oceno; vodnik Jože Poljanšek iz Črnuč pri Ljubljani.
 2. Nem. kratkodlaka ptičarka Ada, 60218, dosegla 178 točk in I. b oceno; vodnik Franc Škofljanc, Brege pri Krškem.
 3. Bretonski ptičar Biser, 60044, dosegel 156 točk in II. oceno; vodnik Franc Preskar iz Krškega.
- Izmed 9 psov sta dva dosegla I. oceno, eden II. oceno, eden III. oceno, dva priznanje in dva sta odstopila.

Na splošno psi na tekmo niso bili dovolj pripravljeni. Kakor

Preizkušnja jamarjev ZLD Maribor

Preizkušnja psov te vrste v prirojenih zasnovah je bila po programu 19. 11. 77 v lovišču LD Starše. Zajcev za preizkušnjo jamarjev na planem je bilo v lovišču dovolj. Tako da je vsak pes v dvomljivem primeru svojo sposobnost lahko dokazoval še drugič ali celo tretjič (glasna ali tiha gonja, sigurnost ali nesigurnost itd.). Za delo v umetnem rovu sta bili na voljo dve stari, borbena lisici.

Preizkušnje se je udeležilo 14 vodnikov oziroma toliko njihovih psov.

Prvi del preizkušnje je bil v rovu, saj je glavna naloga jamarja jamarjenje. Izmed vseh psov le eden ni šel v rov, vendar so v ostrosti dobili navšjo oceno — prav dobro — le 3 psi. Kljub temu pa je bila poprečna ocena v ostrosti zadovoljiva — 3,5. Pes s tako oceno je že zelo dober izganjač.

Pes jamar mora biti že tudi po naravi vztrajen. Roparico, do katere pride v rovu, mora

vztrajno napadati oziroma lajati nanjo. Poprečna ocena v tej naravni zasnovi je bila 3,5. Kar 10 psov je dobilo v predmetu vztrajnost najvišjo oceno — prav dobro.

Lajanje pred roparico je znak čakajočemu lovcu pred rovom, kaj se v lisičini, jazbini oziroma brlogu dogaja. Glas psa mora biti dovolj močan. Če roparica zapusti kotel in se umika v drug kotel ali če skoči iz rova, se mora pes za njo oglašati. Na ta način lovec — vodnik ve, kam se roparica umika oz. kje se nahaja. V predmetu glas sta le dva psa dobila najvišjo oceno — prav dobro. Poprečna ocena v tem predmetu je bila le 2,6. To je znak, da je ta zasnova pri teh psih v upadanju.

Preiskovanje rova je zasnova le delno, saj psa v tem predmetu moremo veliko naučiti z vztrajnim vežbanjem. Izkušen pes jamar že pri vходу v rov ve, ali je »zaseden«, saj iz rova uhaja dah divjadi, podobno kakor dim iz dimnika. Pri tem se mi zdi potrebno omeniti, da ima v tem predmetu prednost jazbečar, ki mu je zaradi njegove telesne konstitucije in velikosti preiskovanje rova pravi sprehod v podzemlje. Lovski terier pa je močnejše konstitucije, zato psi te pasme v naravnem rovu pogostejše naletijo na zapreke in se tudi roparica

takšnemu psu lažje postavi po robu. Odločilno vlogo pri tem ima prsni obseg psa, ki naj ne bi bil čez 52 cm. V preiskovanju rova je dobilo 5 psov najboljšo oceno — prav dobro, poprečna ocena vseh psov pa je bila 3,0. Pes jamar opravlja tudi delo šarivca, zato mora imeti občutljiv nos. V občutljivosti nosu so psi dosegli poprečno oceno 3,5, najvišjo — prav dobro oceno (4) pa je prejelo 6 psov.

Voljo do sledenja in zanesljivost na sledu preizkusimo na sledu zajca, katerega pes ni videl. Pes ima lahko voljo do sledenja, a mu morda manjka občutljivosti nosu oz. zanesljivosti pri sledenju. Vodnik z vežbanjem lahko pomanjkljivosti odpravi oziroma premosti. V zanesljivosti je 5 psov prejelo oceno 4, poprečna ocena vseh pa je bila 3,3. V volji do sledenja pa je 10 psov dobilo najvišjo oceno 4 in poprečna ocena vseh je bila kar 3,8.

V glasnosti loči pravilnik sledoglasnost in vidoglasnost. Pogojem našega lova bolj ustreza sledoglasnost (pes glasno goni, laja po sledu zajca, ki ga ne vidi). Od vseh preizkušenih psov je bilo kar 10 sledoglasnih s poprečno oceno 3,0 in kar 5 jih je prejelo oceno — prav dobro. Le 3 psi so bili vido-

glasni, vsi z najvišjo oceno prav dobro.

Lovski terier (ne pa jazbečar) se tudi vode ne sme bati. Na vodnikov ukaz mora v vodo in plavati. V vodoljubnosti je le 5 psov prejelo najvišjo oceno — prav dobro, poprečna ocena je bila 3,0. Povezanost psa in vodnika se oceni v predmetu vodljivost. Ocena v tem predmetu karakterizira predvsem vodnika. Le 3 psi so dobili najvišjo oceno 4, medtem ko je bila poprečna ocena 3. Ubogljivost psov je bila na dostojni ravni, saj je vsak pes na klic prišel k vodniku.

V drugi nagradni razred so se uvrstili psi (pri preizkušnji v naravnih zasnovah se ne morejo uvrstiti v I. nagradni razred): Rina Stražunska, JRLT 60455, vodnik Milan Krajnc, Maribor; Drina, JRLT 60262, vodnik Franc Čuk, Radenci;

Čak, JRLT 60578, vodnik Jože Kotnik, Selovci pri Dravogradu; Brina Suhadolska, JRLT 60579, vodnik Vlado Širnik, Otiški vrh.

Pse sva ocenjevala Milan Ivezić in podpisani.

Lovski družini Starše, ki je dala na voljo lovišče za preizkušnjo, kakor tudi vsem sodelujočim iskrena hvala!

Ivan Caf,
kinol. sodnik

vost, kar je psa treba naučiti, preden gremo z njim v lovišče.

Dan pred tekmo smo sodniki položili 11 krvnih sledov, za vsak sled z dvema ležiščema »obstreljene« divjadi smo uporabili 4 dl krvi. Sledovi so bili položeni do 16.30.

Zbor nastopajočih, sodnikov in gledalcev je bil v soboto, 12. 11., ob 8. uri pred gostilno Pečnikar v Šentjakobu. Vse navzoče je pozdravil v imenu organizatorja DBJB njegov predsednik Janez Gederer. Način tekmovanja je obrazložil vodja sodniškega zbora Miloš Kelih. Vodja tekme Janez Kralj pa je izvršil žrebanje.

Psi so tekmovali v disciplinah kot goniči (predvsem v iskanju in gonji zajca) ter v sledenju po krvnem sledu. LD Pšata je dala na voljo odstreljeno srno in odstrel 6 zajcev.

Izmed 6 psov so bili uspešni 4, neuspešna 2.

Prvi trije:

1. Psica Dora, lastnik in vodnik Vinko Petelin, poklicni lovec iz Markovca v Loški dolini. Dosegla je 210 točk in I. nagradni razred.

2. Pes Runo, lastnik in vodnik Stane Pečar, Škofja Loka. Pes je star šele leto in pol. Kot gonič je bil odličen, manjše preglavice mu je delal le krvni sled. Sodniki so mu v tej disciplini prisodili oceno dobro. Toda pes bi z nekaj truda tudi v tej disciplini lahko dosegel najboljši uspeh. Skupno je zbral 212 točk, kar bi bilo dovolj za I. nagradni razred, če bi bil dobil na krvnem sledu oceno prav dobro. Zato je torej dosegel le II. nagradni razred.

3. Pes Lor, lastnik in vodnik Vlado Troha iz Starega loga pri Kočevju. Dosegel je 194 točk in II. nagradni razred.

Na tem tekmovanju je opravil preizkušnjo naravnih zasnov hannovrski barvar iz Hrvatske (lovišče Hrvatski Snežnik), lastnik in vodnik Anton Lakner, direktor lovišča. Pes je dosegel 106 točk in prav dobro telesno oceno.

Tekmovanje je bilo pri kraju ob 15.30. Uspešni vodniki oz. njihovi psi so dobili diplome in darila.

Pohvale vredna je bila velika

Kratkodlaki ptičar stoji na divjad

Foto M. Kersnik

Republiška uporabnostna tekma brak-jazbečarjev uspešno za nami

Tekma (druga te vrste v tem lov. letu) je bila v lovišču LD Pšata, 12. nov. 1977. Prijavilo se je 9 vodnikov, na zborni mesto pa jih je prišlo le 6 in privedlo 3 pse in 3 psice, jelenje rdeče barve, po višini in dolžini vsi kot eden. To izenačenje pripisujem smotrni zreji, ki jo usmerja Društvo brak-jazbečar in barvar (DJB).

Brak-jazbečar naj bo splošno uporaben pes za lov v gozdu, bodisi kot gonič ali kot krvosledec. Nekateri dajejo prednost prvemu, nekateri drugemu. Kinološki sodnik pa mora od psa zahtevati sposobnosti obeh. Predpogoj v obeh primerih pa je ubogljivi-

udeležba lovskih pripravnikov, ki so celotno prireditev spremljali z vsem zanimanjem. Za podpis v »Dnevniku lovskega pripravnika« pa je moral vsak dodatno še pozitivno odgovoriti na nekaj vprašanj. Menim, da bodo ti pripravniki dobri lovci in tudi dobri vodniki svojih psov. Nikoli doslej na kinoloških prireditvah, ki sem se jih udeležil, pripravniki še niso pokazali tolike resnosti, zanimanja in že tudi sposobnosti.

Ivan Udovič,
kinol. sodnik

Franc Goršek

Franc Zmazek

Dragi Franc, še mnogo, mnogo zdravih let ti iskreno želijo

lovci LD Bučkovci — I. J.

Ferdo Kolenc je 14. okt. 1977 praznoval visok življenjski jubilej, svojo 75-letnico. V lovske vrste je stopil pred 42 leti. Bil je soustanovitelj LD Strojna in njen gospodar 3 leta (1952—1954 in 1973/74), lovski čuvaj pa kar 18 let (1954—1973). Divjadi je izkazoval vso ljubezen v vseh letnih časih in bil za svoje delo odlikovan z znakom za lovske zasluge ter z redom za lovske zasluge III. stopnje. Dragi Ferdo, še mnogo let prožen lovski korak in — dober pogled!

Lovci LD Strojna — R. J.

Jubilanti

Lazo Brod, tajnik LD Rečica pri Laškem, je 14. dec. 1977 praznoval svoj 60. rojstni dan. Izhaja iz delavske družine. Mladost je preživel v koroškem kotu in že mladenič prijel za delo kot mežiški rudar. Leta 1942 se je vključil v NOB. Po vojni je služboval pri ljudski milici, dolgo kot komandir postaje v Laškem. Upokojen je bil kot inšpektor milice.

V lovsko organizacijo se je vključil leta 1947. Ves čas je bil zelo delaven član. Kot tajnik vodi družinsko administracijo že 10 let.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge, Zveza lovskih družin Celje pa s posebnim priznanjem.

Želimo mu še veliko let zdravja, zadovoljstva in — dober pogled!

LD Rečica pri Laškem, J. K.

Franc Goršek z Raven nad Šoštanjem je 23. 1. 1978 dopolnil 75 let življenja, ki mu je desetletja potekalo kot neutrudnemu kmetu, kot zvestemu članu zelene bratovščine, kot vnetemu čebelarju in prizadevnemu družbeno-političnemu delavcu.

Že kot otrok je vzljubil zemljo in ostal na njej. Vzljubil je naravo, vzljubil živalski svet. Toda vojna vihra mu ni prizanesla. Na njegovi kmetiji, tam pod vrhom Raven, so se velikokrat zadrževale enote slavne junaške XIV. divizije, tam so bili tudi vedno toplo sprejeti terenci in aktivisti. Za sodelovanje v NOB je bil Goršek odlikovan z medaljo zaslug za narod.

Jubilant je bil veliko let občinski odbornik in še sedaj je delegat krajevne skupnosti. Lovec pa je pet desetletij. Že pred vojno je bil starešina lovske družbe Topolšica — Šoštanj, od l. 1928 do l. 1941. Po vojni pa starešina LD Ravne — Šoštanj 7 let, od 1952 do 1960, ko je postal starešina sedanje LD Velunja.

Na kmetijo na ravnem vrhu naj še mnogo let sije toplo sonce, spomladi naj požene čebele na pašo, poleti pa privabi srnjad na cvetoče senožeti!

Našemu spoštovanemu tovarišu kličemo ob jubileju: še na mnoga zdrava, zadovoljna leta!

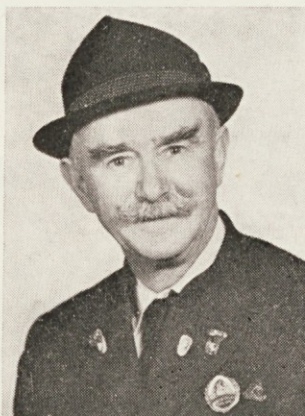
LD Velunja — P. V.

Franc Zmazek, ki je bil rojen 15. 2. 1908 v Radoslavcih, je praznoval svojo 70-letnico. Lovsko se je začel udeleževati že leta 1932, v času lovozakupništva. Kmalu je opravil tudi lovskočuvajski izpit na »sreskem« načelstvu v Ljutomeru in bil čuvaj pri zakupniku lovišča Janezu Vrb-

njaku do leta 1939. Tega leta pa je tudi sam izdražil del lovišča občine Mala Nedelja (sedaj Bučkovci). Po vojni leta 1946 je bil med soustanovitelj LD Mala Nedelja (Bučkovci) in izvoljen za njegova starešina. Kot tak je vzorno vodil LD 15 let. Hkrati je bil tudi član uprav. odbora Okrajne lovske zveze Ljutomer. Leta 1960 postane član uprav. odbora pomurske lovske zveze, ki je nastala z združitvijo ljutomerske in prekmurske zveze. Od l. 1961 do l. 1974 je bil vsako leto izvoljen za predsednika NO LD.

Jubilant je odličen poznavalec lovišča in zato lovovodja vseskozi. Vsake zime se on in njegov sin Franček, tudi lovec, posebno izkažeta pri krmljenju divjadi. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom II. stopnje.

Ferdo Kolenc

Lovska organizacija

26. medpokrajinska lovška konferenca v Vidmu

Od 25. do 27. novembra 1977 je bila v Vidmu (Italija) 26. medpokrajinska lovška konferenca, na kateri so obravnavali vodno perjad, zaščito močvirij in drugih vodnih površin.

Konference so se udeležili predstavniki lovskih zvez Trsta, Gorice, Vidma in Bolzana (vsi iz Italije), Koroške in Štajerske (iz Avstrije) in Lovske zveze Slovenije.

Prvega dne zvečer je bila v palači Belgrado v Vidmu slovesna otvoritev konference ob navzočnosti Avv. Comellija, predsednika pokrajinske skupščine Furlanije—Julijske krajine, in Del Gobba, pokrajinskega ministra za kmetijstvo in gozdarstvo.

Drugi dan je bila konferenca v vili Manin — Passeriano, v reprezentančnem objektu pokrajinske vlade. Na celodnevni konferenci so obširno

poročali Fulvio in Franco Berco iz tržaške lovske zveze in ing. Miha Adamič v imenu Lovske zveze Slovenije, ki je svoje zanimivo predavanje popestril še s predvajanjem barvnih diapozitivov.

Poročilo ing. Mihe Adamiča, ki so ga v razpravi zelo pohvalno ocenili, bomo objavili v eni naslednjih številk naše revije LOVEC.

Na predlog deželne lovskega mojstra Koroške, doktorja Gerharda Anderluha, je bilo sklenjeno, da v bodoče vse delegacije še pred konferenco dostavijo vsem lovske zvezam udeleženkam svoja poročila v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku.

Delegacija lovske zveze Štajerske je predlagala, da bo naslednja konferenca v Gradcu, oktobra 1978. Tema te konference pa bo »Gojitev male divjadi v pogojih intenzivnega kmetijstva«, kar je predlagala naša delegacija. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta.

Tretji dan so si udeleženci konference ogledali zaščitno področje za vodno perjad v Maranski laguni.

Ta rezervat je bil ustanovljen na predlog maranskih lovcev z odločbo deželne vlade,

upravljata pa ga skupno deželna lovska zveza in lovsko društvo v Maranu.

V. V.

Vzorna brakada na Dolenjskem

V počastitev praznika republike prireja Zveza lovske družin (ZLD) Novo mesto vsako leto lovsko proslavo in vzorno brakado. Ker je bil začetek teh proslav in brakad na partizanski postojanki Frata, proslave še sedaj nosijo naziv »Frata«, čeprav jih zadnja leta prirejajo v drugih loviščih Dolenjske.

Lovska proslava ZLD Novo mesto ob dnevu republike 1977 je bila v Šmarjeških Toplicah. Zbralo se je prek 200 lovcev dolenjskih lovske družin, ki so poslale na proslavo svoja zastopstva z lovske prapori. Poleg zastopstev so bili poimensko vabljeni na proslavo tudi vsi lovci tega področja, ki so 30 ali več let člani lovske organizacije, pa tudi tisti, ki so v jubilejnim letu na tej proslavi dobili za posebne zasluge odlikovanja Lovske zveze Slovenije.

Med gosti so proslavi prisostvovali tudi: predsednik Ki-

nološke zveze Slovenije Polde Maček, predsednik Skupščine občine Novo mesto Marjan Simčič in predsednik Društva slovenskih lovcev Julijske krajine Doberdob v Italiji Evgen Pahor, ki so s pristrčnimi besedami pozdravili prisotne. Žal se proslave ni mogel udeležiti predstavnik slovenskega Kluba prijateljev lova iz Celovca.

Franjo Bulc, predsednik skupščine ZLD Novo mesto, je v uvodnem nagovoru orisal pomen teh proslav, slavnostni govornik Franc Pirkovič pa poudaril vlogo lovske organizacije v naši družbeni ureditvi. Posebno je naglasil vlogo lovcev v splošnem ljudskem odporu, pri varstvu narave ter pri vzgoji mladih lovcev v zavedne občane naše samoupravne socialistične skupnosti. Sledila je podelitev lovske odlikovanj in priznanj. Proslavo je popestril nastop šolske mladine iz Otočca in Šmarjete ter šentjernejskega pevskega okteta. Po proslavi je bilo prijetno tovariško srečanje, na katerem so se obnavljala stara in sklepala nova prijateljstva.

Naslednje jutro, na sam praznik republike, je bila vzorna brakada na Ravni gori na Gorjancih, v lovišču LD Šentjernej. Organizacija je bila

poverjena LD Šentjernej, ki jo je po priznanju vseh prisotnih odlično izvedla. Na zbornem mestu, pri 900 m nadmorske višine, so postavili velik pano, na katerega je bilo zelo pregledno narisano v barvah področje brakade z vsemi stojišči. Brakade se je udeležilo okoli 150 lovcev iz dolenjskih LD. Zaradi sveže zapadlega snega je LD Šentjernej tudi poskrbela, da so bile gorjanske ceste splužene, da je bil dostop z vozili nemoten. Takoj ob prihodu so lovci postregli z vročim čajem. Po zboru so lovci odšli z domačini — postavljali na izžrebana stojišča. Začetek lova je oznanil lovski rog. Dovoljen je bil odstrel zajca, lisice in divjega prašiča. Po lovu je odlično hornist zabil konec lova, kasneje pa tudi pozdrav lovini. Za odlično zaigrano melodijo je bil nagraden z gromkim ploskanjem in je moral igranje ponoviti. Razpoloženje je povzdignila s poskočnimi vižami tudi domača godba na pihala iz Šentjerneja. Mojster kuhar iz Dolenjskih Toplic pa je ob pomoči domačih lovcev postregel vse prisotne s pečenimi dobrotami.

Za takó vzorno proslavo in brakado gre priznanje požrtvovalnim članom LD Šentjernej, tovarni zdravil Krka — TOZD Zdravilišča, ki je omogočila srečanje v Šmarjeških Toplicah in ki kaže vedno polno razumevanja za probleme lovstva na Dolenjskem, ter šolam iz Otočca in Šmarjete.

Franc Pirkovič

Vzorna brakada na Dolenjskem: »koš« na slovensko-hrvatski meji v Gorjancih Foto F. B.

Lovska družina Medvode je slavila

Vsestranska aktivnost LD Medvode je prišla do izraza tudi v letu 1977, v letu partijskih in Titovih jubilejev ter ob 70-letnici slovenske lovske organizacije. Že tradicionalno družabno prireditev v drugi polovici novembra smo razširili na enotedensko praznovanje: organizirali smo lovsko predavanje na vseh šolah področja LD Medvode, lovsko razstavo skupaj z razstavo o varstvu okolja, proslavo in končno še družabno prireditev.

Pri organiziranju celotne prireditve smo tesno sodelovali z družbenopolitičnimi organizacijami. Krajevne skupnosti Medvode. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel predsednik IO Lovske zveze Slovenije Rado Pehaček.

Za uvod v proslavljanje so bila predavanja, spremljana s predvajanjem lovskih filmov, na osnovnih šolah Preska, Pirniče, Sora in Topol. Naša pobuda je bila na vseh šolah sprejeta z velikim zadovoljstvom; šolska mladina si še želi takih predavanj, ki lahko še bolj zblížajo lovce z mladino in v njej krepijo pravičen odnos do divjadi in narave sploh.

Želeli smo tudi prikazati delovanje LD Medvode od ustanovitve do danes. V ta namen smo priredili razstavo v domu Partizana v Medvodah, ki si jo je ogledalo več tisoč ljudi, zlasti mladine. S slikovnim in tekstualnim gradivom smo prikazali razvoj in delo LD, lovske trofeje, nagačeno divjad iz našega lovišča in lovišč LD Lož — Stari trg in LD Plešivica ter fotografije Fotokino kluba Diana. Poseben del razstave smo namenili varstvu okolja.

Naša LD deluje na področju, ki je hudo izpostavljeno kvarnemu vplivu človeka. Bližina Ljubljane, nagel razvoj industrije ter naselij, ugodni pogoji za nedeljski turizem so največja nevarnost za obstoj divjadi in ohranitev naravnega okolja sploh. Leto 1977 je bilo proglašeno za leto varstva okolja, zato smo — ob upoštevanju navedenih dejstev — združili obe razstavi, ki sta dopolnjevali druga drugo.

V oddelku razstave o varstvu okolja je slikovni material prikazoval kvarne vplive človekovih dejavnosti na naravo in pravičen odnos do okolja. Nadalje smo razstavili naše zaščitene rastline, zakonske predpise, ki urejajo zaščito cvetja in druga opozorila v prid varstva okolja. Na razstavi je bil ponovno lepak »Javni poziv za zaščito zelenih površin«, ki so ga skoraj pred 10 leti izdale Lovska družina, Planinsko društvo, Turistično društvo in Krajevna skupnost Medvode za zaščito Polhograjskih Dolomi-

Proslava LD Medvode, 26. nov. 1977, v dvorani DPD Svobode v Medvodah Foto F. Rozman

tov, ki sicer pri občanih ni imel dovolj učinka, prav gotovo pa je pripomogel, da so Polhograjski Dolomiti proglašeni za krajinski park. Posebnost razstave so bile risbe osnovnošolske mladine o varstvu okolja. LD Medvode je namreč razpisala nagradni natečaj na vseh šolah svojega območja in tudi na razstavi predstavila najboljša dela.

Razstava je vsestransko uspela, kar dokazujejo tudi številne pohvalne izjave obiskovalcev. Med njimi je bila v knjigi vtisov tale: »Vsa pohvala vaši lovski družini za vzorno urejeno razstavo, zlasti pa za izreden poudarek varstvu okolja in delu z mladino.«

Ob zaključku razstave je bila 26. novembra 1977 proslava v počastitev partijskih in Titovih jubilejev, dneva republike in 70-letnice organiziranja slovenskega lovstva. Dvorano DPD Svobode v Medvodah so napolnili krajanji, gostje in lovci. K prireditvenemu odru so stopili praporščaki sosednjih in drugih lovskih družin s prapori in že je lovski rog naznanil začetek. Zadonela je državna himna v izvedbi godbe na pihala iz Medvod. Slavnostni govornik je bil starešina LD Medvode, ki je orisal razvoj

slovenskega lovstva in lovske družine Medvode ter pomen partijskih in Titovih jubilejev za vse jugoslovanske narode, še posebej za lovce. Zadonela je pesem pevskega zbora LD Medvode, zvrstile so se recitacije in napovedovalec Borut Mencinger je prebral odlomek »S Titom na petelina«, iz knjige Janka Perata »Polda«. Sledila je podelitev nagrad in diplom učencem za najboljše risbe o varstvu okolja. Pozabili tudi nismo na Leopolda Freliha, ki z veliko prizadevnostjo skrbi za čistočo Medvod, ter mu podelili diplomu in denarno nagrado. Nato je pokrovitelj prireditve, predsednik IO LZS Rado Pehaček izročil najprizadenejšim lovcom LD Medvode odlikovanja. Končno so zastopniki LD Medvode še podpisali listino o pobračenju z zastopniki LD Lož — Stari trg in LD Plešivica — Žužemberk. LD Medvode s prvo LD sodeluje že 11 let z drugo pa drugo leto.

Ko je konec proslave naznanil zopet lovski rog, je lepo okrašena dvorana Partizana že vabila na družabno prireditev. Zvoki ansambla »Veseli planšarji« so privabili polno dvorano ljudi. Obiskovalci so se zadovoljni in razpoloženi razhajali v zgodnjih jutranjih urah. Ostali so le

tisti lovci, ki jih je čakalo še »zadnje dejanje«: pospraviti dvorano in jo že za naslednji dan vrniti mladini za vadbo. Čeprav neprespani in utrujeni od enotedenskega dela so najprizadenejši opravili še to nalogo. Vse prireditve LD Medvode so žele številne pohvale, kar je bilo še v posebno zadoščenje tistim, ki so za izvedbo prireditev največ žrtvovali.

Drago Oblak

Zakaj pritožba na ustavno sodišče

Večino naših lovcev je prenesenil članek, objavljen 6. decembra 1977 v dnevniku Delo, pod naslovom »Lovci na dveh stolčkih«. V njem smo brali, da se je nekaj lovcev — pobudniki naj bi bili iz Celja — pritožilo na ustavno sodišče, ker se ne strinjajo z določilom Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki v členih 58 in 87 določa, da je od 1. januarja 1978 dalje občan lahko član le ene lovske družine.

Ustavno sodišče so zaprosili, da oceni ustavnost in zakonitost tega zakonskega določila. Čutijo se torej pri-

zadete, ker bodo v bodoče lahko včlanjeni le v eni lovski družini.

Kaj lahko sploh rečemo o sprejetem Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki ga je sprejela skupščina SRS 20. oktobra 1976 in je bil objavljen v Ur. listu SRS, št. 25-1142, od 28. 10. 1976? Z omenjenim zakonom so rešena mnoga prej nejasna in nerazčiščena vprašanja. Zakonodajalcu in predlagatelju za sprejem tega zakona lahko le čestitamo in jima moramo biti zato hvaležni. Na splošno torej sedaj vemo, kakšne so naše dolžnosti in pravice. Ko bodo sprejeti še dopolnilni predpisi, bo vse to še bolj jasno.

Več let pred sprejetjem tega zakona smo se ubadali z mislimi, kako rešiti vprašanje članstva v dveh ali več lovskih družinah oziroma kako to preprečiti, saj glede tega ni bilo konkretnega predpisa. Bila so različna stališča in še do sprejetja lovskega zakona nismo prišli do kraja. Že pred uveljavitvijo tega zakona nekatere lovske družine niso sprejemale v članstvo lovcev, ki so bili že člani druge lovske družine. Spre-

jete so jih le, če so se izkazali s potrdilom, da so izstopili iz članstva prvotne LD oziroma iz drugih lovskih družin. V takih primerih pa so nastajale težave, saj več sprejetih lovcev ni povedalo, da so že člani kake lovske družine oziroma so to zamolčali. Lovske družine pred sprejemanjem tudi niso preverjale, če so takšni lovci že člani kje drugje. To je bilo tudi težko, zlasti pri lovcih iz oddaljenih krajev, ker so ti imeli razne možnosti.

Tudi pri evidentiranju dvojnega članstva takih članov je prišlo večkrat do težav. Lovske družine v več primerih sploh niso vedele, katera lovska družina takega člana vodi za matičnega. Zaradi tega je prišlo celo do primerov, da so bili nekateri po dvakrat evidentirani pri LZS, po drugi strani pa se je tudi dogodilo, da nekateri sploh niso bili prijavljeni oz. evidentirani pri LZS, niti ne pri področni zvezi lovskih družin, saj jih je več lovskih družin smatralo in evidentiralo kot nematične člane. Ker sedaj zakon omejuje članstvo le na eno lovsko družino, v prihodnje pri tem ne bo težav.

Tudi ko smo v lovskih družinah v okviru lovskogospodarskih načrtov sprejemali letne plane dela v lovišču, je prihajalo do težav. Razumljivo je, da lovci, včlanjeni v dveh ali več lovskih družinah, niso uspeli opraviti odrejenega jim dela. Vsem lovcem, ki so pri delu v lovišču pridni in vestni, je jasno, da ne moreš dobro opraviti določenega dela v dveh loviščih, še manj pa v več. Vsak lovec ima dovolj dela v enem lovišču, če naj ga res v redu opravi, še posebno pri gojitvenih delih in krmljenju divjadi, zlasti v zimskem času, ko je divjad lovčeve pomoči najbolj potrebna.

Prepričani smo, da pritožnikom ne gre toliko za delo v loviščih in za krmljenje divjadi, pač pa jim diši le odstrel in zbiranje trofej. Tudi član le ene lovske družine ima lahko dovolj uspešen lov, če res prispeva k načrtnemu, smotrному gospodarjenju v lovišču.

Ali imamo v naših loviščih res toliko divjadi, da bi si nekateri lahko dovolili streljanje divjadi po vsej Sloveniji, medtem ko s svojim delom za ohranitev divjadi ne

bi prispevali nič oziroma skrajaj nič?! Takih staležev divjadi v naših loviščih gotovo ni. Upoštevati moramo, da so poleg vedno večjega števila lovcev tudi vedno slabši življenjski pogoji za divjad in da se zato življenjski prostor divjim živalim vedno bolj krči.

Če želimo obdržati zadovoljiv stalež divjadi, potem moramo za ta cilj storiti vse, kar je v naši moči. K temu pa končno spada tudi tako članstvo v lov. družinah, ki se zaveda, da je prva naloga gojiti in varovati divjad, šele potem odstrel. In dvojno članstvo k temu gotovo ne prispeva ničesar.

Naš sedanji lovski zakon ne omejuje naših pravic, pač pa le nekaterim maloštevilnim lovcem preprečuje dosedanje dokajšnje razkošje. Tudi po novem zakonu imamo pravico do lova in do nošenja orožja, vendar načeloma le v enem lovišču. Še vedno pa bomo lahko lovili tudi v drugih loviščih, vendar le kot lovski gostje, če nas bo povabila druga lovska organizacija ali če nam bo na našo željo dovolila in omogočila lov v svojem lovišču. Včlanjevanje le v eno lovsko družino je povsem pravilno in pravično, saj velika večina lovcev tudi do sedaj ni imela možnosti, da bi se včlanila v več lovskih družinah, še zlasti ne zaradi finančnih izdatkov. Končno pa tudi ne moremo biti dvojni člani družbenopolitičnih organizacij, kakor SZDL, ZK, ZB itd.

Kako bo v tem primeru odločilo ustavno sodišče, je njegova stvar. Prepričani pa smo, da bo tudi ustavno sodišče podprlo zakonodajalca.

Anton Kranjc

Razstava Lovske družine Medvode v domu Partizana v Medvodah

Foto F. Rozman

Srečanje treh LD

Območje Zveze lovskih družin Maribor je razdeljeno na lovske bazene, ki združujejo lovske družine področij, s podobnimi pogoji za gospodarjenje z divjadjo. Bazeni imajo redne posvete, na katerih delegati družin razpravljajo in

odločajo o gospodarjenju z divjadjo. Zadeva se je pokazala kot zelo dobra in je vsekakor zelo primerna osnova ali že skelet bodočih lovskogojitvenih območij, ki jih zakon predpisuje. Komisija za lovstvo pri SO Maribor skoraj vselej upošteva bazenske samoupravne dogovore, ki se zlasti nanašajo na odstrel divjadi posameznih vrst v mariborski občini.

Bazeni tudi zelo pozitivno vplivajo na sodelovanje med sosednimi družinami v bazenih in na njih zblíževanje. Polagoma odpadajo sodobnemu lovu, predvsem gojitvi, stara naziranja o mejah lovišč. O takšnem primeru sodelovanja treh sosednih družin želim povedati nekaj besed.

V pohorskem bazenu so med drugimi družinami tudi Hoče, Fram in Šmartno na Pohorju.

Vse tri LD imajo tromejo na Pohorju pod Arehom, pri planinskem domu Zarja. Naključje je hotelo, da so bili pred dvema letoma trije bivši partizanski kurirji s tega področja vsak v svoji LD starešine: v LD Hoče Ivan Murko-Vid, v LD Fram Štefan Pisane-Branko in v LD Šmartno Hinko Sernec-Tinč. Starešine so se dogovorili, da bodo organizirali srečanje lovcev omenjenih treh družin pri Perkovem križu. Tod so se v času NOB nič kolikokrat srečali prav oni trije kot partizanski kurirji.

Prvo srečanje je bilo pred dvema letoma, drugo lani in tretje v tem lovskem letu. Vsako srečanje je bilo prijetnejše in z večjo udeležbo. Tretje je bilo 23. oktobra 1977. Udeležilo se ga je prek 80 lovcev; prišli so tudi ne-lovci. To srečanje je bilo slavnostno, v znamenju Titovih in partijskih jubilejev, hkrati pa smo tudi proslavili 70-letnico slovenskega lovstva.

Srečanje je začel Hinko Sernec, starešina šmarske LD, organizatorke tretjega srečanja. Pripovedoval nam je predvsem o zgodovinskem pomenu kraja, kjer smo se sestali. Po kurirskih poteh, ki so se tod križale, je šel velik del pošte z Dravskega polja prek partizanske Pla-

nice na Pohorju v brigade in naprej v Dravsko dolino oz. proti zahodnemu delu Pohorja. In nazaj. Omenil je, da so bili na teh poteh med partizanskimi kurirji tudi lovci. Znan je bil kurir Dore — Fedor Robnik, komandir ene izmed kurirskih stanic, sedaj pa član LD Ruše. Po teh poteh so kurirji prinašali tudi sanitetni material za bolnico »Jesen«. Vse je šlo v najlepšem redu, dokler za kurirsko križišče pri Perkovem križu ni zvedel tudi okupator, ki je na tem mestu postavil zasedo.

Starešina Sernec bi nam lahko še dolgo pripovedoval o lepih in žalostnih dogodkih, ki so jih doživljali pohorski kurirji-lovci. Ob koncu je izrazil željo vseh udeležencev, da bi bilo srečanje lovcev treh družin vsako leto, da bi postalo tradicionalno in da bi se pridružile še druge LD pohorskega bazena.

Nato je govoril Franjo Ledinek, predsednik skupščine ZLD Maribor in podpredsednik skupščine LZS. Poudaril je veliko vrednost takšnih srečanj, kjer se lahko razvije pristno tovarištvo in plodno sodelovanje lovcev sosednih družin, tudi pri varstvu in gojitvi divjadi. Zlasti je prijetna ugotovitev, da so ta srečanja osnovana na tradiciji kurirjev v NOB. Danes je lovec s svojim poznavanjem terena nepogrešljiv dejavnik v SLO (ljudska obramba). Z lovci je v SLO na mah vključenih nešteto kurirjev, ki poznajo lovišča in tako vse poti, ki bi bile potrebne v primeru obambe domovine.

V spomin na tretje srečanje treh LD v jubilejnem letu je vsak starešina sprejel za svojo LD bokal s spominskim napisom, vsak lovec pa kozarec.

V okviru tega srečanja je bil (simbolično) tudi skupni lov in po lovu pozdrav lovini — trem liscam in trem zajcem. Končno je vojaška kuhinja iz Slov. Bistrice postregla lovcem in drugim udeležencem s »pasuljem«, LD organizatorka pa s pravim pohorskim črnim kruhom in novim moštom.

I. Lazar

Srečanje treh LD: Franjo Ledinek (prve z leve) pozdravlja lovce, zraven Hinko Sernec
Foto I. Lazar

LD Šentvid pri Stični

LD Šentvid je zelo delavna, ne samo na lovskem področju, tudi na družbenopolitičnem. V letu 1977 se je vključila v praznovanje vseh pomembnih obletnic, od Titovih jubilejev do krajevnih praznovanj. Med drugim je 5. junija 1977 prevzela v varstvo spominsko obeležje II. grupe odredov v Bojanskem borštu.

Pri odkritju tega spomenika je, po uvodnih pozdravnih besedah Damjana Kozaka, imel slavnostni govor Franc Mazovec-Risto, komandant bataljona II. grupe odredov. V govoru je posegel v zgodovino našega boja in prikazal, kako je bila II. grupa odredov pomemben člen v NOB. Na mestu, kjer stoji to obeležje, je vodila srdite boje z okupatorjem in domačimi izdajalci. Tovariš Mazovec je tudi odkril obeležje in ga izročil v varstvo lovcem LD Šentvid pri Stični. Za zaupanje se je zahvalil eden najzaslužnejših lovcev LD in njen dolgoletni gospodar Viktor Bavdež, ki je dejal, da lovci spoštujejo tradicije NOB, in tudi obljubil, da bodo čuvali ta spomenik.

V enournem kulturnem sporodu so sodelovali učenci osnovnih šol iz Šentvida in Stične ter dijaki gimnazije »Josip Jurčič« iz Stične, pevske zbornice iz Stične in Ivančne gorice, mlada godba iz Ivančne gorice in drugi.

Končno so lovci pripravili še lovsko zakusko in številni obiskovalci Bojanskega boršta so se poveselili pozno v nedeljsko popoldne.

Na območju LD ni krajevnega praznika, da lovci ne bi sodelovali. Vsako leto je Šentvid pri Stični tudi gostitelj številnih pevskih zborov — pevskega tabora, kar angažira krajevne družbenopolitične organizacije in tudi lovsko družino, ki se zaveda svoje družbene vloge in od vsega začetka sodeluje pri pripravah in organizaciji te pomembne kulturne manifestacije.

Na področju lovstva si je LD v letu 1977 zadala niz nalog. Člani LD so postavili več visokih prež in še jih načrtujejo. V lovišču s številno srnjadjo se pojavlja tudi jelenjad in celo medved. Obdelujejo tudi njive za divjad. Leta niso samo krmišča, ampak divjad tudi zadržujejo, da ne dela škode kmetom.

Družina ima dve lovski koči, ki sta pa precej oddaljeni od prometnih poti. Zato so se člani LD odločili, da si postavijo lovski dom na dostopnejšem kraju. S prostovoljnim delom in samoprispevkom so uspeli lanske jeseni dom spraviti pod streho in bo letošnjo jesen lahko že služil svojemu namenu. Dom stoji sredi lovišča in je dostopen v vsakem letnem času. Volje in prizadevnosti pri članstvu LD Šentvid pri Stični je veli-

ko, zato ima družina vse pogoje za nadaljnje uspešno delovanje. LD se pomlajuje z mladimi navdušenimi člani, ki pospešujejo aktivnost in skrbijo tudi za lovsko strokovno izpopolnjevanje.

L. G.

V spomin

Dr. Slavko Zore

Slovensko lovsko organizacijo je 8. novembra 1977 prizadela težka izguba: zavrata bolezen je iz naših vrst pobrala prizadevnega sodelavca in lovca Slavca, v 68. letu starosti.

Rojen je bil 10. 1. 1910 v Trstu. Že kot študent v predaprilski Jugoslaviji se je opredelil za napredna gibanja. Leta 1936 je promoviral za doktorja pravnih ved. Prišla je vojna in Slavc se je takoj pridružil Osvobodilni fronti. Ko je CK KPS organiziral varnostno-obveščevalno službo (VOS), je tudi on kmalu prišel v sestav te najodločnejše falange komunistične partije in OF. Sredi ilegalne delovne zavzetosti pa je bil aretiran in odpeljan v italijanske ječe in taborišča. Ko je ob kapitulaciji Italije, septembra 1943, prišel iz taborišča, je nemudoma odšel v partizane in takoj postal komisar briškega odreda, kmalu nato pa že komisar soške brigade. O komisarju Griši so borci pripovedovali prav legendarne zgodbe.

Po vojni je bil kot izredno razgledan družbenopolitični delavec in nadarjen politik na visokih, odgovornih položajih, bil je: svetnik veleposlaništva FLRJ v ZDA, pomočnik ministra za zunanjo trgovino FLRJ, načelnik političnega oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve, veleposlanik na Finskem, v Siriji in Jordaniji. Po vrnitvi v domovino pa, vse do upokojitve leta 1963, republiški javni tožilec in končno tudi predsednik Društva

Dr. Slavko Zore prejema red za lovske zasluge I., ki mu ga na osrednji proslavi SLD izroča predsednik Lojze Briški

SRS za združene narode. Odlikovan je bil s številnimi visokimi našimi in tujimi odlikovanji ter nosilec spomennice 1941.

Slavc je bil član LD Zagorje ob Savi in LD Rečica pri Laškem. V drugi je bil predsednik disciplinskega razsodišča neprekinjeno od vstopa vanjo leta 1952. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je sodeloval pri številnih lovskih delih, čeprav so mu službene in družbenopolitične dolžnosti jemale veliko časa. Nadalje je bil v dveh mandatnih dobah član izvršnega odbora LZS, član pravno-statutarne komisije LZS, nekaj časa tudi pravni ekspert jugoslovanske delegacije v Mednarodnem svetu za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) in nazadnje član razsodišča LZS. Lovski družini Zagorje in Rečica sta ga v znak hvaležnosti imenovali za častnega člana. Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, z redom II. in I. stopnje. Najvišje slovensko

lovsko odlikovanje, red I. stopnje, mu je bilo izročeno na osrednji proslavi 70-letnice slovenskega lovstva, 24. septembra 1977 v Ljubljani. Od dragega, spoštovanega tovariša smo se poslovili — ob častnem spremstvu pripadnikov JLA in lovcev — 11. nov. 1977 na ljubljanskih Žalah. Naj mu bo lep in časten spomin!

LD Rečica pri Laškem
LD Zagorje ob Savi
Lovska zveza Slovenije

Milenko Vodopivec, član LD Čaven, nas je 18. novembra 1977 za vedno zapustil, v 57. letu starosti.

Rojen je bil v Stomažu pri Ajdovščini. Ni še dokončal učiteljskega študija v Ljubljani, ko so ga Italijani aretirali in odvedli v internacijo v Gonars. Po kapitulaciji Italije je zbežal iz Gonarsa, z namenom da pride v partizane, a so ga ujeli Nemci in odvedli v zloglasno taborišče Dachau,

od koder se je vrnil šele po osvoboditvi. Po vrnitvi v domovino je deloval na prosvetno-pedagoškem in družbeno-političnem področju. Kot ravnatelj osnovne šole v Ajdovščini je bil vzor delavnosti na pedagoškem področju, kot lovec pa vzor ljubitelja narave.

Kljub veliki poklicni obremenitvi je bil 2 leti član NO LD, 1 leto predsednik LD, 2 leti pa delegat LD v IO ZLD Gorica. Poleg tega je stalno sodeloval v raznih lovskih komisijah, nazadnje je bil predsednik komisije LD za varstvo okolja. Za svoje delo je kot lovec prejel priznanje ZLD Gorica.

Največje zasluge pa ima pri lovskem pevskem zboru Zlatorog, ki mu je bil pobudnik, njegov predsednik ter pevovalja. In prav na pevskih vajah je iznenada omahnil v smrt. Za njim ostaja globoka praznina, ki je ne čuti le lovska družina, ampak vse prebivalstvo občine Ajdovščina.

Milenko, naj ti bo lahka slovenska gruda, ki si jo tako zelo ljubil in za njen blagor izgoreval.

LD Čaven — M. T.

Janeza Bratušo iz Formina smo 24. aprila 1977, v 68. letu njegove starosti, položili z lovskimi častmi k večnemu počitku na gorišniškem pokopališču.

Že leta 1932 je opravil lovsko-čuvarjski izpit in bil po vojni med ustanovitelji naše LD. Član upravnega odbora oziroma gospodar LD je bil od leta 1962 do 1972, lovski čuvaj pa od leta 1958 do 1960. Udeležba na njegovi zadnji poti je zgovorno dokazala, da je bil Janez pri krajanih priljubljen, zlasti pa v lovskih vrstah.

Dobrega prijatelja in lovskega tovariša bomo še nadalje ohranili v lepem spominu.

LD Spodnje Ptujsko polje
— P. F.

Maks Kunstek je nenadoma umrl v 57. letu starosti. Ni ga bilo na delo k lovskega domu, da bi kot tesar opravil

še zadnja dela. Namesto nje-
ga je prišla kruta novica, da
se je prejšnji dan, 19. 7.
1977, pri delu smrtno pone-
srečil.

Rojen je bil v Zaklu. Že kot
mladenič je šel po stopinjah
svojega očeta — lovca. Po
vojni, ki tudi njemu ni pri-
zanesla, se je znova vključil
v lovske vrste. Bil je sousta-
novitelj LD Podlehnik in kot
član UO sedem let gospodar,
od 1958 do 1966. Lovsko-
čuvajski izpit je opravil že
leta 1951. Član naše LD je
postal leta 1969 in bil kasne-
je nad 5 let član njenega
UO ali NO. Predvsem je ve-
liko prispeval pri gradnji na-
šega lovskega doma. Makso-
vo aktivnost v lovstvu doka-
zujejo tudi diploma LD, pokal
odličnega strelca na umetne
golobe in drugo.

Pokopali smo ga z lovskimi
častmi pri Sv. Trojici v Ha-
lozah. Ohranimo ga v svet-
lem spominu!

Člani LD Žetale

Lovski oprtnik

Še o gamsih na avstrijskem štajerskem in Tirolskem

V aprilskem Lovcu 1977 je
v rubriki »Po lovskem sve-
tu« izšel članek tovariša M.
K. »O gamsih na avstrijskem
štajerskem«. Dovolil si je ne-
kaj pomislekov o odstrelu te
divjadi v tem delu Avstrije,
ki so pravzaprav isto kot kri-
tika.

Ne bi se oglašal, a me k
temu silijo pripombe mnogih
lovcev pri nas na Koroškem,
ki omenjeni članek ostro kri-
tizirajo in se sprašujejo, komu
takšno pisanje sploh koristi.
Za kaj pravzaprav gre?

Tovarišu M. K. nikakor ne gre
v račun, kako je moglo biti
odstreljenih več koz kakor
kozlov, in pravi, da bi bilo to
možno samo pri »zelo nepra-
vilnem spolnem razmerju, kar
pa je (po njegovem mnenju)

zelo težko zanesljivo ugotoviti«. Takšno mnenje pa je
zelo laično.

Jaz popolnoma razumem rav-
nanje avstrijskih lovcev. Tudi
tam so leta in leta iskali in
streljali zgolj kozle — koze
so padale le po naključju —
in ni čudno, če so imeli po-
razno spolno razmerje. Tudi
tam je trajalo leta in leta,
preden so prišli do spoznanja,
da je treba streljati tudi koze.
Sedaj, ko skušajo vse to po-
praviti, pa se pri nas najde
nekdo, ki ima o tem pomis-
leke. Prepričan sem, da so
tam prišli do pravega spozna-
nja in vedo, kaj delajo.

Avtor M. K. dalje navaja, da
se je stalež gamsov »na
splošno povsod povečal, kar
pa v bistvu ni zasluga lov-
cev, marveč zelo ugodnih zim
zadnjih let, ko je bila naravna
selekcija šibkejša«. Ali ni po-
tem popolnoma na dlani, če
je odpovedala naravna selek-
cija, da moramo lovci še ra-
dikalneje poseči z odstrelom,
če hočemo imeti močan sta-
lež brez slabičev ter pri-
merno starostno in spolno
razmerje v lovišču!

Ob C. von Pottovi navedbi,
»da je poprečna starost uple-
njenih gamsov nizka«, M. K.
pravi: »Trdim, da je temu
vzrok prevelik odstrel eno-
do štiriletnih živali.« Kdo pa
trdi drugače? Saj drugače
tudi ne more biti, če hočemo
v lovišču urejeno starostno
strukturo gamsov! Ne more
in ne sme biti cilj velika po-
prečna starost uplenjenih
gamsov, čeprav bi še kako
želeli, da bi živali z ustrezno
kondicijo dočakale veliko sta-
rost.

Pri vsem tem pa M. K. nikoli
ne pozabi poudariti čuvanje
mladih gamsov, še posebno
koz in mladičev. M. K. noče
upoštevati, da so tudi gamsi
divjad, kakor sta jelenjad in
srnjad, in da za gamse ne
morejo veljati čisto posebna
pravila, pa čeprav žive gams-
je populacije v ekstremnejših
pogojih, katerim so pa pri-
merno prilagojene. Glede
odstrela gamsjih mladičev je
M. K. celo zapisal: »Toda to
znati — je vprašanje zase!«
Jaz bi k temu le dodal: »Kdor
tega ne zna, naj čimprej za-
pusti lovske vrste ali pa naj
vsaj ne hodi na lov na
gamse!«

Ljubenski lovci, iz LD Kovor, peljejo hrano na krmišče in
mrhovišče
Foto F. Cvenkel

Takšnih lovcev, ki znajo in
hočejo streljati samo kozle,
stare kozle, imamo že takó
preveč!

Pri nas (LD Pogorevc*) že
nekaj let padajo 4—5 kg težki
mladiči, ki ne bi prestali še
tako mile zime. Ali ni bolj
* LD Pogorevc je članica Zveze lov-
skih družin Maribor. V loviščih te
zveze so uplenili gamsov:
v letu 1975 skupno 147, od tega mla-
dičev 10, to je 6,8 %;
v letu 1976 skupno 168, od tega
mladičev 17, to je 10 %.
V lovišču LD Pogorevc so uplenili
gamsov:
v letu 1975 skupno 24, od tega
3 mladiče, to je 12,5 %;
v letu 1976 skupno 34, od tega
11 mladičev, to je 32,3 %.
Iz statistike ZLD Maribor — Ur.

humano odstreliti mladiča,
kakor pa ga prepustiti zimi in
poginu?

V decembrski številki Lovca
1977 pa M. K. piše o gamsjih
garjah na Tirolskem, kjer se-
veda zopet poudarja odpor-
nost mladih gamsov, katere
je treba čuvati.

Izmed 149 garjavih gamsov,
uplenjenih v letu 1976 na Ti-
rolskem, je bilo namreč le 7
(5 %) mladičev. K temu pri-
pominjam, da je tudi na
Tirolskem še dosti lovcev, ki
raje skrivijo prst na kozla,
kakor na kozo ali mladiča.
Zato nam mora biti jasno, da

»Kraj mojih najlepših lovskih doživetij v poletnih večerih in
mesečnih zimskih nočeh.«
Foto VI. Pleničar

te številke oziroma odstotki ne morejo imeti posebne veljave ali biti celo za primer. M. K. si je dovolil celó grajo navodil za zatiranje gamskih garij na Gorenjskem, kjer bi po njegovem morali odstreliti dvakrat več kozlov kakor koz in mladičev. To pa je, milo rečeno, popolnoma nemogoče, če hočemo v korak s sodobno gojitvijo divjadi, če hočemo v lovišču imeti urejeno starostno strukturo, spolno razmerje in pa primeren gostoto staležev, kar vse je edini garant za zdravo in močno divjad. Saj so prav gamske garje na Gorenjskem pokazale, kaj je bilo v loviških narobe. Tovariš Mertelj

je v našem glasilu Lovec (št. 5 — avgust 1976) obširno poročal o gamskih garjah na Gorenjskem in o ukrepih štaba za zatiranje garij. Navedel je tudi vzroke, ki so v glavnem dovedli do razširjenosti te bolezni. Referat o tej bolezni na Gorenjskem je imel tudi na blejskem simpoziju o gamsu, in pri obravnavanju vzrokov in zatiranju le-teh požel aplavz tudi priznanih lovskih strokovnjakov, ki jih M. K. omenja v svojih nasprotnih argumentih.

Mirko Lampreht, predsednik komisije za gamse v mežiškem lov. gojitvenem območju (bazenu).

PRIJAVLJENE PARITVE LOVSKIH PSOV

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo naravnih zasnov. Kratice d, pd in odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro in odlično.

Posavski goniči (JRGp):

Čapo, d — Eka Laška, d. Leglo 23. 3. Rejec Franci Horjak, Strmica, Laško.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Cet, pd — Bistra, pd. Leglo 10. 3. Rejec Dušan Simčič, Hum 38, Kojsko.

Car, pd — Beba, d. Leglo 14. 1. Rejec Božo Mesojedec, Sp. Vodale 1, Tržišče.

Uren Vojniški, odl — Astra, odl. Leglo 24. 1. Rejec Stane Hribnik, Puštal 82, Škofja Loka.

Beli, d — Dinka, pd. Leglo 15. 2. Rejec Rudolf Medvešek, Vojkova 75, Anhovo.

Resasti istrski goniči (JRGri):

Arno, pd — Bela Mehovska, odl. Leglo 27. 3. Rejec Franc Lenič, Dol. Ponikva 35, Trebnje.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Bil, odl — Asta Budnova, odl. Leglo 14. 3. Rejec Martin Budna, Dovško 12, Senovo.

Azor Završki, pd — Jaga, odl. Leglo 19. 3. Rejec Marjan Sabolbir, Kersnikova 17, Velenje.

Agič, pd — Žola, pd. Leglo 20. 3. Rejec Maks Konečnik, Reška 25, Kočevje.

Tambor, odl — Ada Budnova, odl. Leglo 15. 3. Rejec Franc Grilc, Dovško 8, Senovo.

Runo, pd — Eda, pd. Leglo 15. 3. Rejec Božo Rožič, Ribčev laz 42, Bohinj.

Črt Orehovski, odl — Conka Srebotniška, pd. Leglo 9. 3. Rejec Marjan Ferlin, Podsreda 103, Podsreda.

Lor, pd — Breza, d. Leglo 13. 3. Rejec Dušan Gril, Kolodvorska 27, Kočevje.

Odo Blegoški, pd — Brina, pd. Leglo 13. 3. Rejec Alojz Pregelj, Polje 18, Col.

Boj, pd — Murka, pd. Leglo 24. 2. Rejec Franc Pipan, Gregorčičeva 14, Ajdovščina.

Runo, pd — Ara Loškopotška, pd. Leglo 12. 2. Rejec Marjan Istenič, Unec 6 a, Rakek.

Groll von Polana, pd — Dina, d. Leglo 9. 2. Rejec Jakob Pangerc, Laže 9, Senožeče.

Bavarski barvarji (JRBb):

Bili Blegoški, pd — Lajka, pd. Leglo 30. 1. Rejec Janko Štefe, Proleterska 37, Tržič.

Lovski terierji (JRLT):

Lev, pd — Drina, pd. Leglo 8. 2. Rejec Franc Čuk, Radenci 5, Radenci.

Bezi vom Perdla Bach, odl — Tačka, pd. Leglo 14. 3. Rejec Danilo Jež, Gradišče pri Vipavi.

Car Garlski, pd — Caca Černelavska, pd. Leglo 25. 1. Rejec Franc Dečman, Levstikova 13, Maribor.

Dago, odl — Alka, pd. Leglo 24. 2. Rejec Franc Štirn, Vodice nad Ljubljano (81).

Kratkodlaki jazbečarji (JRJki):

Ali Robogofalvi, pd — Rokosvolgyi Tunde, pd. Leglo 19. 3. Rejec Franček Rakuša, Sela 37, Hajdina.

Ali Robogofalvi, pd — Alka, pd. Leglo 11. 2. Rejec Rudi Ameršek, Žurkov dol 50, Senožeče.

Jazbečarji resasti (JRJri):

Zar, pd — Gina Rakovska, pd. Leglo 15. 2. Rejec Anton Esih, Šentvid 27, Grobelno.

Cekin, pd — Aga Kranjskogorska, d. Leglo 14. 3. Rejec Marjan Markelj, Kranjska gora 70 a, Kranjska gora.

Cekin, pd — Ciba Šmartinska, pd. Leglo 23. 2. Rejec Andrej Tollazzi, Tržaška 34, Logatec.

Cer Šmartinski, pd — Ciba, pd. Leglo 20. 3. Rejec Alojz Mertelj, Gozd Martuljek 97 d, Gozd Martuljek.

Koker španjeli (JRKŠ):

Žan, pd — Lara, pd. Leglo 29. 3. Rejec Drago Jazbec, Letence 19, Golnik.

Pitter von der Goldquele, odl — Čigra Klanška, pd. Leglo 23. 3. Rejec Ivan Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd.

Montgomery Falconers Logan of Ware, odl — Cana, d. Leglo 27. 3. Rejec Silvo Osovnikar, Taborniška 15, Sevnica.

Pitter v. d. Goldquelle, odl — Žuža Klanška, pd. Leglo 7. 3. Rejec, Franc Heber, Trg 4. julija 66, Dravograd.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Pal Grosupeljski, odl — Ruža Dolgobrdská, pd. Leglo 26. 3. Rejec Miha Černe, Krožna pot 12, Hoče.

Pal Grosupeljski, odl — Čeda Sremška, pd. Leglo 17. 3. Rejec Tone Pečovnik, Gorenjska 16, Velenje.

Lisko Janinski, odl — Hela Poljčanska, odl. Leglo 4. 3. Rejec Janko Španjolo, Bature 10, Črniče.

Arbo, pd — Vesna iz Pekla, pd. Leglo 6. 3. Rejec Stane Miška, Rizelj 22, Vipava.

Cay v. Branden, pd — Ajda Podnanaška, pd. Leglo 13. 2. Rejec Janko Hreščak, Vegova 4, Koper.

Tino v. Reckenberg, pd — Jana Poljčanska, d. Leglo 10. 2. Rejec Franc Rode, Polje 1, Ljubljana-Polje.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Alf Levški, odl — Mada, pd. Leglo 28. 3. Rejec Zmago Jejčič, Šmarje 48/b, Branik. Flicker, odl — Dajka, pd. Leglo 18. 3. Rejec Jurij Lulik, Goriška c. 1, Ajdovščina.

Bretonski ptičarji (JREB):

Drin, odl — Bora, d. Leglo 22. 3. Rejec Oskar Batagelj, Gojače 1, Črniče.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Blic Obreški, odl — Živa Podhribska, odl. Leglo 15. 3. Rejec Peter Pečnik, Pod hribom 64/B, Ljubljana.

Elk vom Leintal, pd — Čajka Obreška, pd. Leglo 20. 3. Rejec Franček Rakuša, Sela 37, Hajdina.

Abi, pd — Dina Dolička, pd. Leglo 19. 3. Rejec Štefan Gregur, Spodnja 11, Lendava.

Edis, odl — Cena, odl. Leglo 12. 3. Rejec Janez Žitnik, Črna vas 446, Črna vas.

Faron Marovski, pd — Astra Dravskogorska, pd. Leglo 16. 3. Rejec Alojz Unetič, Gorica 22, Leskovec pri Krškem.

Adi Hrašenski, pd — Bistra, pd. Leglo 15. 2. Rejec Adolf Kocbek, Križevci 64, Križevci pri Ljutomeru.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Mreže za vrtno in druge ograje — v višini po želji kupca — iz garantirano nerjaveče žice izdeluje: ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Lovski karabin, skoraj nov, kal. 8 × 57, prodam. J. Trilar, Skofjeloška c. 50, 64000 Kranj.

Zgubil se je balkanski gonič Dik, star 2 leti, v okolici Višnje gore, 25. 12. 1977. Pes je sivo črne barve z rjavimi ožigi. Javiti proti nagradi na naslov: Stane Strmole, Malo Hudo 9, 61295 Ivančna gorica.

Prodam lovski puški: risanico, kal. 6,5 × 57 s Zeissovimi daljnogledom 4 × — in dvocevko Sauer & Sohn, kal. 16, z ejektorjem. Telefon (064) 21 345, Kranj.

Češko polavtomatsko malokalibrsko puško, kal. 5,6 mm, in **menjalni cevi za češko bokarico**, kal. 16—16/70 — ugodno prodam. Janez Raztresen, Planina nad Horjulom št. 9, 64224 Gorenja vas, tel. (061) 74 077.

Češko bokarico, kal. 16/70 — 7 × 65 R, prodam. — Jože Rački, Polje C. 6/22, 61260 Ljubljana-Polje.

Češko bokarico novega modela, kal. 16/70-7 × 65 R, prodam. Cena 10 000 din. — Milan Zupanc, Šišenska c. 2, 61000 Ljubljana, tel. (061) 553 167.

Špringer španjela, poleženega julija 1976, odličnih staršev, oče CACIB — poceni prodam. — Franc Čibej, Podraga 64, 65272 Podnanos.

Izgubil se je prepeličar Vik, temno rjav pes, v začetku decembra 1977 v okolici Planine pri Rakeku. Kdor o njem kaj ve, naj proti nagradi sporoči na: Umek, Ulica 28. maja št. 61, 61000 Ljubljana.

Prodam teleobjektiv — SSSR — F 8/500 milimetrov, dolg 15 cm, težak 1100 g, skupaj s filtri in ročajem (»pištolo«). — Miran Kačič, Valvasorjev trg 3, 63270 Laško.

Kupim lovsko risanico, kal. 7 × 64 ali 7,9 mm, z daljnogledom ali brez. Cev je lahko izrabljena. — Slavko Vilfan, Črnivec 19 a, 64243 Brezje.

Prodam balkanko, staro 3 leta, s preizkušnjo in prav dobro telesno oceno. Psica primerna za paritev. — Franc Štepic, Zg. Draga, 61295 Ivančna gorica.

Zatekel se je kratkodlaki istrijanec z rdečo ovratnico, z oranžno liso na glavi, na korenu repa in nad laktom desne noge. Lastnik naj se javi na: Angel Ozebek, Prapetno brdo 21, 65283 Slap ob Idriji.

Ugodno prodam psico prepeličarko, staro 5 let, priporočeno za paritev in odlično za lov, še zlasti v prinašanju divjadi. — Avgust Ošlak, Turiška vas 28, 62380 Slovenj Gradec.

Pesmice iz prirode, 1. in 2. knjižico, avtorja Vladimira Kapusa, kupim. — Ponudbe na uredništvo LOVEC.

Izdelujem izrezljane podstavke, na katere pritrdimo srnjače rogove, gamsje roglje ipd. — Ivan Okorn, Bevke 46, 61360 Vrhnika.

Pomlad je blizu, z njo pa čas sajenja . . .

V gojitvenem lovišču LZS Žitna gora imamo dolgoletne izkušnje pri obdelovanju krmnih njiv in pašnikov za divjad.

Zaradi naraščajočega zanimanja lovskih organizacij smo pričeli tudi z lastnim pridelovanjem semen.

Nudimo vam:

— **gomolje topinamburja** — univerzalne krmne in trajne remizne rastline za divjad vseh vrst. Cena 12 din za kg. Na ar je treba 15 do 20 gomoljev. Naročila od 50 kg dalje.

Pošiljamo po pošti oziroma železnici, skupaj z navodilom za pridelovanje.

Pisma naročila sprejema UPRAVA GOJITVENEGA LOVIŠČA LZS ŽITNA GORA, Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana.

GOJITI DIVJAD POMENI IZBOLJŠEVATI NJENO OKOLJE, KATEREGA POMEMBNI DEL JE PREHRANA

Opozorilo glede prejemanja revije LOVEC v lovskem letu 1978/79

Upravni oziroma izvršni odbori lovskih druženj!

Če še niste odposlali članskih seznamov za lovsko leto 1978/79, storite to takoj, če želite, da bodo vaši člani LOVCA prejemali v redu. Obrazce — Seznam članov — smo razposlali zvezam lovskih druženj 20. februarja. Pred naslovnimi poštami obvezno navedite poštne številke!

Prispevek po članu (članarina) za LZS je v letu 1978 180 din (vključen je tudi prispevek za KZS in LZ Jugoslavije, naročnine za Zlatorogovo knjižnico letos ni), prispevek za novospregjete člane v letu 1978 pa je 223 din.

Seznane članov pošljite v dvojniku vaši zvezi lovskih druženj (eden za LZS in eden za ZLD), ne pa (en izvod) neposredno LZS! Prav tako dodatne seznane med letom sprejetih članov!

Naklado vsaki številki LOVCA določimo 10 dni pred izidom (npr. 20. marca za aprilsko številko). Vsem lovcem, katerih naslove prejmemo na članskih seznamih prek ZLD do 20. v mesecu, jim zagotovo pošljemo vse nadaljnje številke, pred tem izšle pa le, če bodo še na zalogi. Sicer vsako številko Lovca tiskamo z določenim številom rezervnih izvodov, vendar ne moremo zagotoviti vsem zamudnikom in med letom sprejetim novim članom, da bodo dobili tudi vse številke za nazaj.

Tovariši lovci!

Spremembe naslovov, nastale zaradi preselitve med letom, sporočajte neposredno UPRAVI LOVEC, Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana. Poleg novega naslova (s številko vaše pošte!) javite tudi stari naslov in obvezno tudi vašo lovsko družino!

Uredništvo

Kamniške planine ob ščipu. Slika — original last Narodne galerije v Ljubljani. — Naslikal Anton Karinger, rojen leta 1829 v Ljubljani, umrl leta 1870 prav tako v Ljubljani. Bil je pomemben slovenski slikar v času romantike. Slikarstvo je študiral na slikarski akademiji na Dunaju in v Münchnu. Poleg lepot slovenske pokrajine — še prav posebno gorskega sveta — je slikal tudi narodne noše, prizore iz vojaškega življenja in živali.